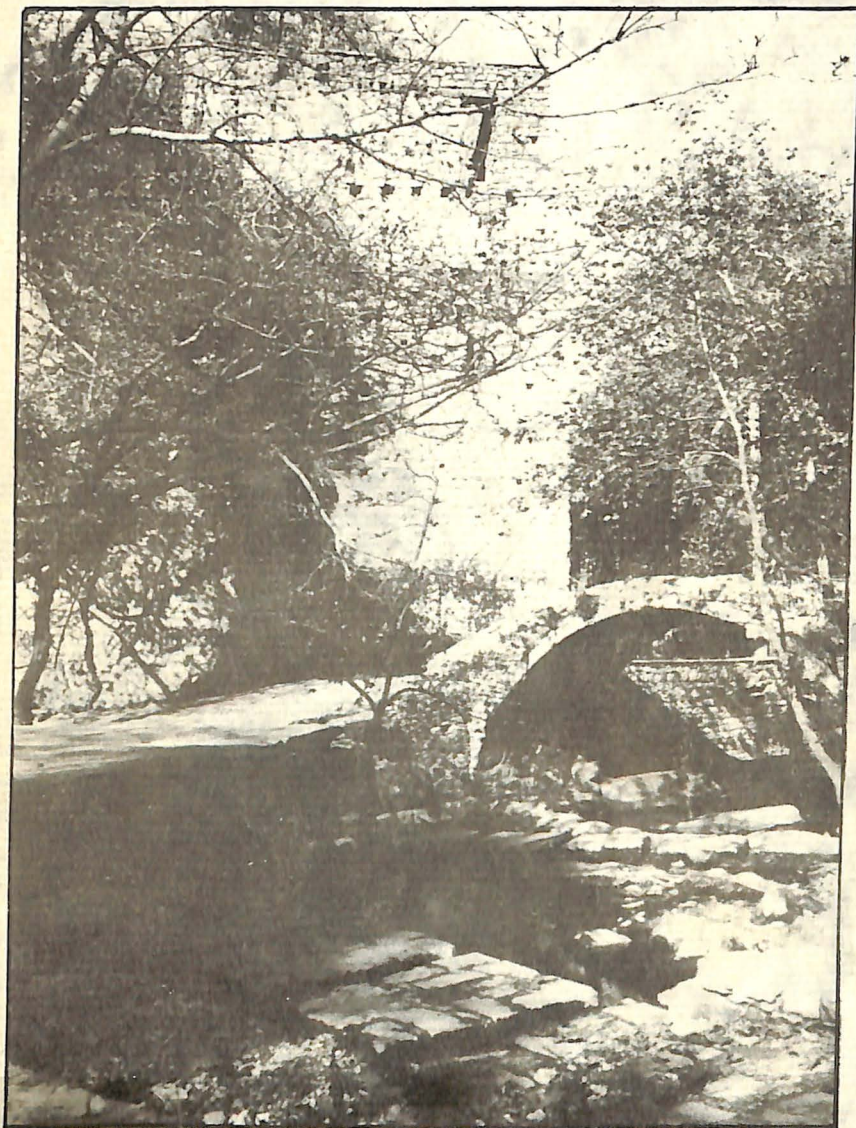

ΛΙΒΑΔΕΙΑ Η ΟΜΟΡΦΗ ΠΟΛΗ ΜΑΣ

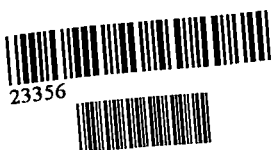
Εργασία Γ' τάξης του 6ου Δημοτικού Σχολείου Λιβαδειάς.

Επιμέλεια : η δασκάλα της τάξης

Παπανικολάου Ελένη

ΛΙΒΑΔΕΙΑ 1993

Π
938.914
Δ

Τυπογραφική Επιμέλεια:

ΤΥΠΟ - ΑΡΙΣΤΟΝ * Τη. 0261/27180, 181 * ΛΙΒΑΔΕΙΑ

ΛΙΒΑΔΕΙΑ Η ΟΜΟΡΦΗ ΠΟΛΗ ΜΑΣ

Εργασία Γ' τάξης του 6ου Δημοτικού Σχολείου Λιβαδειάς.
Επιμέλεια : η δασκάλα της τάξης
Παπανικολάου Ελένη

ΛΙΒΑΔΕΙΑ 1993

ΚΕ: 2066

Αριθ. Εισαγωγής
23356
Ταξινόμικός Αρ.
938.914
Λ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Είμαστε μαθητές της Γ' τάξης του 6ου Δημοτικού Σχολείου Λιβαδειάς. Με την πρωτοβουλία της δασκάλας μας, αναλάβαμε να φτιάξουμε ένα βιβλίο με θέμα απ' την πανέμορφη Λιβαδειά. Στην αρχή κάπως φοβηθήκαμε. Μας φάνηκε δύσκολη αυτή η προσπάθεια αλλά στη συνέχεια με τη σωστή συνεργασία όλων μας τα καταφέραμε. Χωριστήκαμε σε ομάδες. Έγινε η κατανομή των εργασιών. Κάθε ομάδα έφερε τις πληροφορίες που είχε αναλάβει. Κάναμε πολλές επισκέψεις στα διάφορα αξιοθέατα σημεία της πόλης, πήραμε συνεντεύξεις από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, πήγαμε στο πνευματικό κέντρο συνομιλήσαμε με τον πρόεδρο του μορφωτικού συλλόγου, επισκεφθήκαμε διάφορες υπηρεσίες, διαβάσαμε σχετικά βιβλία, ήρθαμε σε επαφή με απλούς κατοίκους της πόλης και όλα αυτά τα γράψαμε στο βιβλίο που έχετε τώρα μπροστά σας.

Ύστερα από αυτή την εργασία μάθαμε ν' αποφασίζουμε να μην υποχωρούμε μπροστά στις δυσκολίες. Ίσως στο βιβλίο μας υπάρχουν πολλές παραλείψεις.

Ζητάμε όλοι να μας συγχωρέσετε στην πρώτη μας αυτή προσπάθεια. Τέλος θέλουμε να ευχαριστήσουμε όλους όσους μας βοήθησαν για να το φτιάξουμε. Σίγουρα πιστεύουμε ότι θα είναι ένα ευχάριστο ανάγνωσμα για μικρούς και μεγάλους.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΛΙΒΑΔΕΙΑ

Πόλη της Στερεάς Ελλάδας, πρωτεύουσα του Νομού Βοιωτίας και της επαρχίας Λιβαδειάς. Έδρα ομώνυμου δήμου στον οποίο υπάγονται και άλλοι τέσσερις οικισμοί. Χτισμένη σε υψόμετρο 200 μ. στις πλαγιές της χαράδρας που σχηματίζει ο ποταμός Έρκυνα ή Ρεύμα της Γούρνας σε ωραίο φυσικό τοπίο.

Η Λιβαδειά είναι μια απ' τις ωραιότερες πόλεις της Ρούμελης. Αυτό άλλωστε λέει και το παλιό τραγούδι

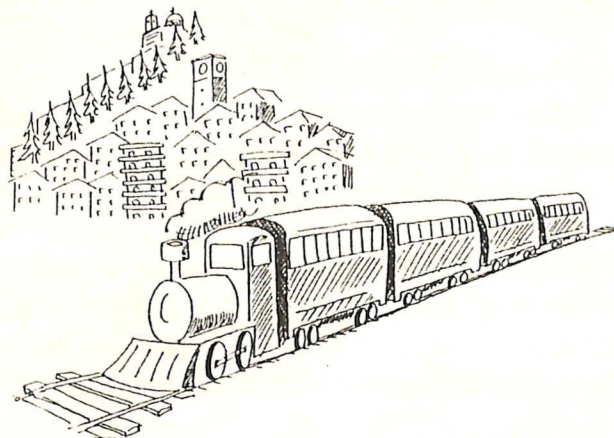
Όμορφη που 'ναι η Λιβαδειά
που βρίσκεται στο ρέμα ...

Η Λιβαδειά είναι το σημαντικότερο εμπορικό κέντρο όπου πουλιούνται τα αγροτικά προϊόντα του βοιωτικού κάμπου (βαμβάκι και δημητριακά).

Στην πόλη λειτουργούν εξίσου αξιοσημείωτες βιομηχανικές μονάδες : (βαμβακουργεία, εκκοκκιστήρια, νηματουργεία, αλευρόμυλοι, μηχανουργεία και πολλά βιοτεχνικά εργαστήρια.

Εθνική οδός, σιδηροδρομική γραμμή και επαρχιακή οδός συνδέουν την Λιβαδειά με την Αθήνα, τη Θήβα, τους Δελφούς και τα χωριά του Νομού Βοιωτίας.

Διαθέτει όλες τις δημόσιες υπηρεσίες και οχτώ τράπεζες για την εξυπηρέτηση των δημοτών αλλά και ολόκληρου του νομού.

Η ΛΙΒΑΔΕΙΑ ΑΛΛΟΤΕ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΑ

1. ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Η Λιβαδειά είναι από τις αρχαιότερες πόλεις της Ελλάδας. Οι κάτοικοί της είναι ρωμαλέοι άντρες και καλλονές γυναίκες. Το μυθικό της όνομα είναι Μίδεια και το πήρε από τη νύμφη Μίδεια. Με το όνομα αυτό αναφέρεται και στον Όμηρο.

Ήταν χτισμένη πριν απ' τον Τρωικό πόλεμο πάνω στον κωνικό λόφο

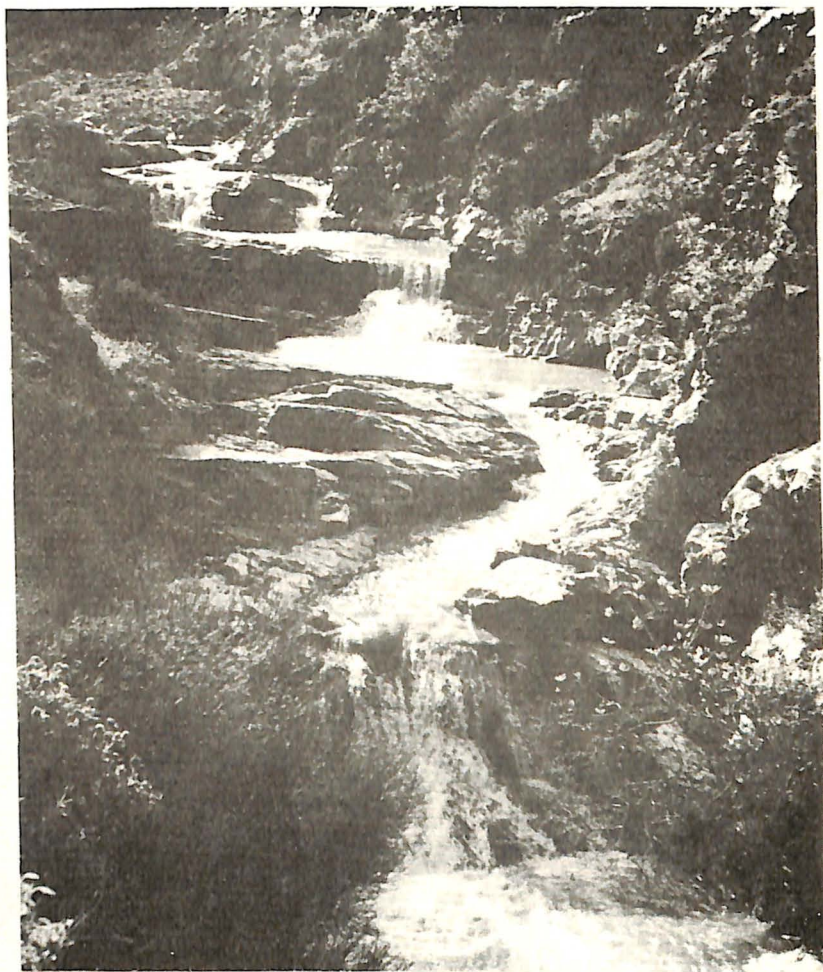
που δεσπόζει της σημερινής πόλης. Αργότερα ήρθε ο ήρωας Λέβαδος ο Αθηναίος, που έπεισε τους κατοίκους της να κατεβούν χαμηλότερα κι έχτισαν καινούρια πόλη. Έτσι η Μίδεια απ' το Λέβαδο πήρε τ' όνομά της Λεβάδεια ή Λιβαδειά. Η Λιβαδειά είχε ωραία μνημεία που τα στόλιζαν θαυμάσια αγάλματα.

Περισσότερο όμως χρωστούσε τη δόξα της στο Μαντείο του Τροφωνίου που βρισκόταν κοντά στις δυό πηγές Λήθης και Μνημοσύνης της Έρκυνας.

Στο μαντείο έρχονταν πολλοί επισκέπτες απ' τις ελληνικές και ξένες πόλεις.

Στη Λιβαδειά γινόταν η γιορτή "Τροφώνεια" ή "Βασίλεια", που μαζευε τους Πανέλληνες στους Γυμνικούς, Ιππικούς και Μουσικούς αγώνες που διεξάγονταν.

Για τους αγώνες θα υπήρχε ασφαλώς στάδιο μα δυστυχώς δε βρέθηκε. Δύο μαρμάρινοι θρόνοι που ήρθαν στο φως μπορεί να ήταν σημάδια του Σταδίου.

Τη Λιβαδειά χώριζε απ' το Άλσος του Τροφωνίου το ποτάμι «Έρκυνα». Πήρε τ' όνομά του απ' την κόρη του αρχιτέκτονα του Μαντείου Τροφωνείου.

Η θεά Δήμητρα έπαιζε με την κόρη της Περσεφόνη και είχαν μια χήνα που μπήκε στην σπηλιά. Η Έρκυνα μπαίνει στη σπηλιά και μετακινώντας μια πέτρα για να βρει τη χήνα νερά άρχισαν να τρέχουν και έτσι έγινε το ποτάμι της Έρκυνας που μέχρι σήμερα υπάρχει και διασχίζει τη Λιβαδειά.

2 ΑΡΧΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

Η Λιβαδειά ήταν μια απ' τις πόλεις της Βοιωτικής Ομοσπονδίας στην οποία ήταν μέλη οι κυριότερες πόλεις της Βοιωτίας. Όπως ο Ορχομενός, η Κορώνεια, ο Αλίαρτος, η Θήβα, οι Θεσπιές και ως το 540 Π.Χ. οι Πλαταιές. Οι άρχοντες αυτών των πόλεων ονομάζονταν Βοιωτάρχες και μαζεύονταν σε κοινό συνέδριο που λεγόταν «Παμβοιωτία». Το συνέδριο αυτό έμοιαζε με τον Ο.Η.Ε.

Η Λιβαδειά πήρε μέρος σ' όλους τους πολέμους που έγιναν τότε εναντίον των Αθηναίων, Λακεδαιμονίων, Περσών, Μακεδόνων και άλλων.

Πολλές φορές καταστράφηκε και λεηλατήθηκε απ' τους εχθρικούς στρατούς.

Ήταν αυτόνομη και αυτοτελής. Απ' τον 8ο αιώνα είχε πολίτευμα ολιγαρχικό.

Κατά τον Αριστοτέλη είχε δικό της νομισματικό σύστημα και έκοβε ασημένια και χάλκινα νομίσματα.

Μερικά τέτοια νομίσματα σώζονται στο Ελληνικό νομισματικό μουσείο της Αθήνας.

Στην πρόσοψη είχαν Βοιωτική ασπίδα και πίσω τα γράμματα ΛΕΒ κι άλλα ΛΕΒΑ και κεραυνό.

Σ' άλλα στην πρόσοψη είχαν κεφάλι της θεάς Αθηνάς και στο πίσω μέρος, μέσα σε στεφάνι ελιάς, τα γράμματα Λ.Ε.

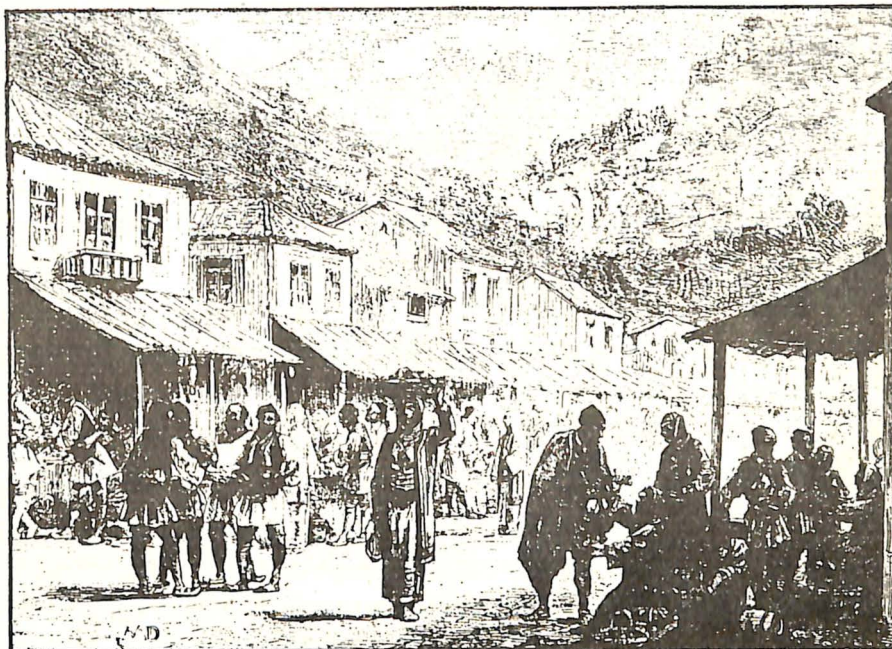
3. ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ (1460-1821) ΓΚΙΑΟΥΡ ΛΙΒΑΔΕΙΑ

Η κατάσταση της Λιβαδειάς ως το 1821 που άρχισε ο απελευθερωτικός αγώνας δεν ήταν και τόσο απελπιστική. Η πόλη είχε οικονομική άνθιση που μπορούμε να πούμε ότι έφθασε σε ακμή στα χρόνια της σκλαβιάς. Έτσι κατάφερε να πάρει ξεχωριστή θέση ανάμεσα στις σκλαβωμένες πόλεις. Τέτοια που, απ' το Σχηματάρι μέχρι τη Θεσσαλία, ολόκληρη η έκταση αυτή στα χρόνια της Τουρκοκρατίας ήταν γνωστή με τ' όνομα «χώροι της Λιβαδειάς». Οι Τούρκοι δυνάστες της σεβάστηκαν τα έθιμα και τη γλώσσα της και της άφησαν θρησκεία και διοίκηση ελεύθερες. Στις αρχές του 1700 είχε σχολείο που κράτησε μέχρι το 1821. Στα 1676 ως τα 1805 είχε έξι τζαμιά και έξι εκκλησίες. Το πιο αξιοθέατο στη πόλη ήταν κάποιος Πύργος με το ρολόϊ, που σώζεται και σήμερα. Η πόλη αριθμούσε 10.000 κατοίκους. Απ' αυτούς τα 8/10 ήταν Έλληνες και οι άλλοι Τούρκοι, Εβραίοι και Αρβανίτες. Οι

κάτοικοί της ντύνονταν με φουστανέλες και βλαχόκαλτσες, τσαρούχια και κόκκινο φέσι στο κεφάλι. Απ' τα 2000 λιθόχτιστα σπίτια μονάχα τα 130 ήταν τούρκικα. Γι' αυτό και οι Τούρκοι της δώσανε το όνομα «Γκιαούρ - Λιβαδειά». Στάθηκε η ομορφότερη πόλη της Ρούμελης. Αυτό έγινε αφορμή να χιλιотραγουδησεί:

«Όμορφη που 'ναι η Λιβαδειά
που 'χει τα σπίτια τα ψηλά
τα μπαλκονάκια σκαλιστά.
Μέσα βαράνε τα βιολιά
κι έξω χορεύουν τα παιδιά ...

Απ' το 18ο αιώνα έγινε τιμάριο της Βαλιδέ Σουλτάνας (Βασιλικής μητέρας) κι είχε πολλά προνόμια. Δημογέροντες του τιμαρίου οι «Κονσόλοι» όπως τους αποκαλούσαν υπήρξαν άντρες εξαιρετοι, λόγιοι, συνετοί, σοβαροί με πραγματική αγάπη για το λαό τους. Χάρη σ' αυτούς η Λιβαδειά έγινε κέντρο και ορμητήριο Φιλικών και επαναστατών. Πολλοί απ' τους κατοίκους της επειδή δεν μπορούσαν να υποφέρουν την σκληρή σκλαβιά και την αδικία των Τούρκων καταφύγανε στα βουνά και γίνανε κλέφτες. Έτσι τα γύρω βουνά σιγά - σιγά γέμισαν από κλεφτουριά. Γνωστοί αρματωλοί, κλέφτες και οπλαρχηγοί ήταν οι Ανδρούτσος, Λιάκος, Μπούσγος, Αντωνίου,

Μακρυγιάννης κ.ά. Ο τόπος της Λιβαδειάς τραγούδησε τους ήρωες αυτούς περισσότερο από παντού. Επειδή οι Τούρκοι υπόφεραν πολλά από τον πόλεμο, που τους έκαναν οι Κλέφτες, αναγκάστηκαν να τους

παραχωρήσουν το προνόμιο να έχουν δική τους διοίκηση. Κι έδωσαν το όνομα «Αρματολίκι». Ανάμεσα στ' αναγνωρισμένα αρματολίκια ήταν και της Λιβαδειάς που το 'λεγαν «Άρματα της Λιβαδειάς» για τους ξακουστούς καπεταναίους του και τα γενναία παλικάρια του. Στα 1770 έφτασε στη Λιβαδειά το μήνυμα πως ο Μοριάς ξεσηκώθηκε κι ο Ορλώφ με τα Ρούσικα πλούια ήρθε στις παραλίες του.

Οι Λιβαδεύτες επαναστάτησαν. Τον πρώτο αυτό ξεσηκωμό τους τον πλήρωσαν πολύ ακριβά. Τούρκοι και Αρβανίτες ξέσπασαν στον άμαχο πληθυσμό κι έγινε μεγάλος χαλασμός. Απ' τους αρματολούς ο φόβος και ο τρόμος των Τούρκων ήταν ο Ανδρούτσος ο οποίος ακολούθησε μαζί μ' όλα του τα παλικάρια το θαλασσομάχο αγωνιστή Λάμπρο Κατσώνη μέχρι τα 1792. Στα 1818 ήρθε απεσταλμένος της Φιλικής Εταιρίας ο Κωνσταντίνος Σαμελιώνας, Κοκασιώτης για να κατηχήσει στο μεγάλο μυστικό όσους έκρινε άξιους. Πρώτος μυήθηκε ο Οδυσσέας Ανδρούτσος και ο Αθανάσιος Διάκος. Αργότερα έφτασε κι άλλος Φιλικός ο Αθανάσιος Ταφίρης με την ίδια εντολή. Αυτός κατήχησε πολλούς Αραχοβίτες κι όλους τους καλόγερους του Όσιου Λουκά. Το Μάρτη του 1820 μπήκε στη Φιλική και ο Γιάννης Νάκος με το βαθμό του Ιερέα. Έτσι οι Φιλικοί μέρα με τη μέρα αυξάνονταν και περίμεναν την ώρα για το μεγάλο σύνθημα για το Εθνικό ξεσήκωμα.

Στις 26 του Οκτώβρη στα 1826 ανέλαβε το αρματολίκι της Λιβαδειάς ο Αθανάσιος Διάκος που τίμησε τον τόπο χαρίζοντάς του την λευτεριά. Ο ήρωας Αθανάσιος Διάκος στη Λιβαδειά άρχισε τους αγώνες κατά των Τούρκων, ύψωσε τη σημαία της Επανάστασης και κηρύχθηκε αρχιστράτηγος της επαρχίας. Στις 23 του Μάρτη το πρωτοπαλικάρο του Διακού, Βασίλης Μπούσγος, σκότωσε στο Ζεμενό δύο Τούρκους ταχυδρόμους κι έτσι άρχισε η Επανάσταση. Στις 25 του Μάρτη υψώθηκε η σημαία στον Όσιο Λουκά. Η Λιβαδειά λευτερώθηκε στις 30 του Μάρτη 1821 απ' τους γενναίους και φιλελεύθερους κατοίκους της με αρχηγό το Διάκο. Στις 10 Ιουνίου 1821 όταν ήρθε ο Ομέρ Βρυώνης τη λεηλάτησε, σκότωσε γέρους και παιδιά, και στο τέλος έβαλε φωτιά και την έκαψε. Χιλιάδες κάτοικοί της κλείστηκαν στο Φρούριο και σώθηκαν με ηρωική έξοδο. Με τη μάχη που έγινε στη γειτονική Πέτρα στις 13 του Σεπτέμβρη 1829 αναστήθηκε για πάντα ύστερα από τόσα χρόνια δουλείας. Απ' την όμορφη Λιβαδειά δεν είχε απομείνει τίποτε άλλο από τα ερείπιά της. Τίποτα δεν διασώθηκε για να θυμίζει την «Γκιαούρ Λιβαδειά».

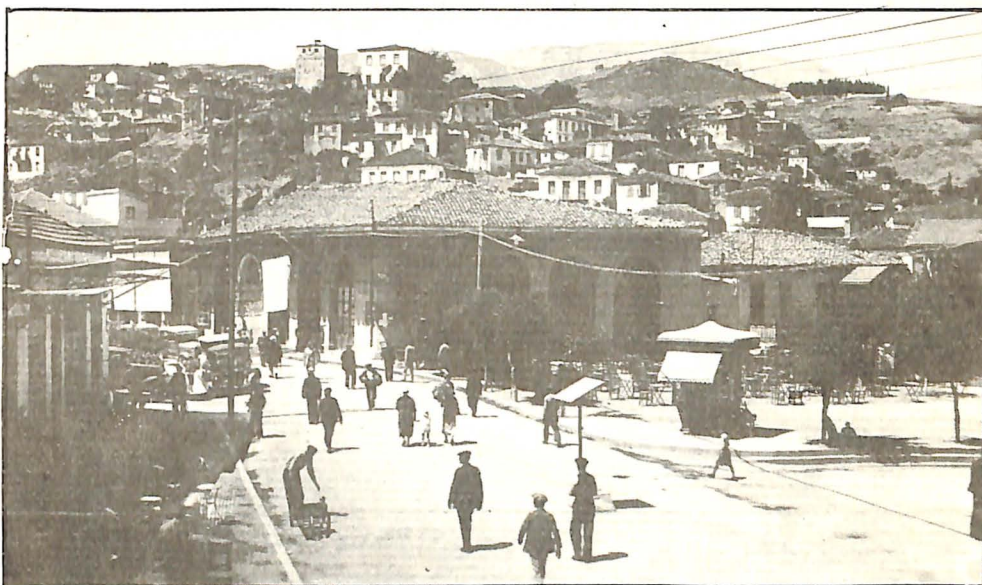
4. ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ

Με την ανακήρυξη της Ελλάδας σ' ανεξάρτητο κράτος η Λιβαδειά μπαίνει στα ελεύθερα χρόνια.

Αρχίζει να κτίζεται η καινούρια Λιβαδειά.

Τα ερειπωμένα απ' τον πόλεμο σπίτια της και οι παλιές παράγκες γίνονται νεόκτιστα σπίτια που όλο πληθαίνουν.

Στην πόλη τα κτίρια κτίστηκαν βιαστικά γαι να προφτάσουν τις επιτακτικές στεγαστικές ανάγκες.

Λειτουργούσε και αλληλοδιδασκτικό σχολείο, αλλά δεν είχε απόδοση, ταχυδρομείο αλλά ήταν τόσο αργό που πολλές φορές ο ταχυδρόμος έκανε έξι μέρες να έρθει από την Αθήνα.

Το οδικό δίκτυο ήταν απελπιστικό με τους στενούς και χαλασμένους δρόμους. Οι μεταφορές γίνονταν με καραβάνια όπως την εποχή της τουρκοκρατίας.

Αυτό είχε αποτέλεσμα η ζωή της εποχής εκείνη να είναι πολύ ακριβή.

Χαρακτηριστική είναι η παρατήρηση του Ιωάννη Σούτσου ότι ενώ πλήρωναν 8 έως 10 λεπτά για να μεταφέρουν βάρος μιας οκάς από την Αθήνα στη Λιβαδειά, για το ίδιο βάρος πλήρωναν 3,5 λεπτά για να έρθει απ' το Λίβερπουλ της Αγγλίας στον Πειραιά.

Τα τζαμιά γκρεμίστηκαν και στη θέση τους κτίστηκαν εκκλησίες και σπίτια. Δημιουργήθηκαν οι συνοικίες της πόλης : Γούρνας - Ζαγαρά - Κάδης - Λυκοχωριού.

Οι κάτοικοί της είναι φιλόξενοι κι εργατικοί.

Με τη Μικρασιατική καταστροφή και τον ερχομό των προσφύγων (1922) δημιουργήθηκε ο νέος συνοικισμός του Αγίου Μελετίου.

Στον πόλεμο του 1940 πολέμησε στα βορειοηπειρωτικά βουνά και τα οχυρά της Μακεδονίας με τα παλικάρια της, για να γνωρίσει το 1941-44 την Ιταλική και Γερμανική κατοχή.

Η ΛΙΒΑΔΕΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

1. ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Σύμφωνα με την απογραφή του 1991 ο πληθυσμός του Δήμου Λιβαδειάς είναι 19.207 κάτοικοι απ' τους οποίους 9.479 άνδρες και 9.728 γυναίκες.

Στο Δήμο Λιβαδειάς περιλαμβάνονται και οι περιοχές:

Ανάληψη	220 κάτοικοι
Πέρα Χωριό	224 »
Τσουκαλάδες	190 »
Άγιος Νικόλαος	37 »
Ελικώνας	94 »
Ζελίτσα	64 »
Σταθμός	8 »
Τζιμέικα	23 »

Η πόλη της Λιβαδειάς έχει 18.347 κατοίκους απ' τους οποίους 9.024 άνδρες και 9.323 γυναίκες.

Για τα παραπάνω στοιχεία βοήθησε η Στατιστική Υπηρεσία Λιβαδειάς.

2. ΣΥΝΟΙΚΙΕΣ

Η πόλη περιλαμβάνει τις συνοικίες:

α) Μητροπόλεως (Γούρνα). Το κέντρο της πόλης περιλαμβάνει εμπορικά μαγαζιά, εστιατόρια, παραδοσιακά καφενεία, πλατείες, ξενοδοχείο κλπ. Είναι όλη σχεδόν η κίνηση της Λιβαδειάς.

Ο Ιερός Ναός της Μητρόπολης γιορτάζει στις 21 Νοεμβρίου

-Τα Εισόδια της Θεοτόκου- είναι αργία και γίνεται πανηγυρική τελετή.

β) Ευαγγελίστριας (Λυκοχωριού)

Ο Ιερός Ναός Ευαγγελίστριας πανηγυρίζει στις 25 Μαρτίου. Καταλαμβάνει το ανατολικό τμήμα κι έχει ανατολικότερα τον Προσφυγικό Συνοικισμό.

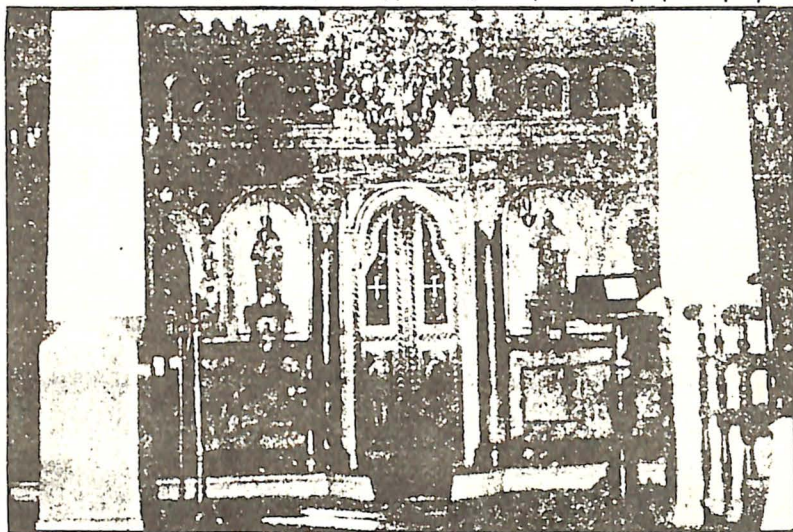
γ) Αγίου Γεωργίου (Κάδης) : Ο Ιερός Ναός του Αγίου Γεωργίου, πανηγυρίζει στις 23 του Απρίλη. Απλώνεται στα δυτικά της συνοικίας Μητροπόλεως.

Σε μια μικρή πλατεία της κάθε Σάββατο πραγματοποιείται η «Λαϊκή Αγορά».

δ) Αγίου Νικολάου (Ζαγαρά): Ο Ιερός Ναός Αγίου Νικολάου, πανηγυρίζει στις 6 του Δεκέμβρη. Απλώνεται νότια και συνέχεια των συνοικιών Μητροπόλεως και Αγίου Γεωργίου. Βρίσκεται στο ψηλότερο μέρος της πόλης.

Τα τελευταία σπίτια της επικοινωνούν με τη μεγάλη καστρόπορτα του Καταλανικού κάστρου.

ε) Αγίας Παρασκευής: Ο Ιερός Ναός της Αγίας Παρασκευής. Εκεί βρισκόταν το παλιό νεκροταφείο της πόλης. Μέσα στο ναό υπάρχει ο σταυρός, ιστορικό κειμήλιο, φυλαγμένος σε γυάλινη προθήκη.

Η εκκλησία είναι ιστορική. Εκεί συγκεντρώθηκαν οι Λιβαδίτες ύστερα απ' το λόγο του Αθανασίου Διάκου για αυτοθυσία στον αγώνα της λευτεριάς και έγινε λειτουργία και δοξολογία.

στ) Προσφυγικός Συνοικισμός Αγίου Μελετίου:

Ο Ιερός Ναός Αγίου Μελετίου. Πανηγυρίζει στις 6 του Μάη. Οι καλοσυνάτοι πρόσφυγες που δημιουργήσαν αυτή τη συνοικία δίνουν μια ξεχωριστή νότα στη Λιβαδειά. Έχουν ιδρύσει πολλούς συλλόγους και δεν ξεχνούν ποτέ τις παραδόσεις και τα έθιμα των χαμένων πατρίδων.

Στη Λιβαδειά ανήκουν το χωριό Ανάληψη (Σούρπη).

Το Πέρα Χωριό: Ιερός Ναός Αγίου Αθανασίου. Βρίσκεται πάνω σε πλαγιά που αγναντεύει τη Λιβαδειά.

Οι Τσουκαλάδες και οι κάτοικοι του Σιδηροδρομικού Σταθμού της.

Αν και οι συνοικίες και οι συνοικισμοί αυτοί έχουν ιδιορρυθμίες στη γλώσσα, στα έθιμα και στη νοοτροπία, η Λιβαδειά όμως αποτελεί μια πόλη με ομοιόμορφη ζωή.

3. ΠΛΑΤΕΙΕΣ - ΑΓΑΛΜΑΤΑ

Η Ονοματοθεσία των πλατειών πραγματοποιήθηκε με την απόφαση 312 του Δημοτικού Συμβουλίου Λεβαδέων της 25ης του Νοέμβρη 1920.

α) Πλατεία Εθνικής Αντίστασης. (Γεωργίου του Α').

Βρίσκεται στο κέντρο της πόλης μεταξύ των οδών Μπουφίδου, Κουτσοπετάλου και Σπυροπούλου.

Σήμερα έχει διαπλατυνθεί. Τη στολίζει ένα υπέροχο συντριβάνι που φαντάζει με πολύχρωμα φώτα στον καθαρό ουρανό.

Ψηλά πεύκα και τέσσερις μεγάλοι φοίνικες δεσπόζουν επιβλητικά. Που και που μικρά παγκάκια για να ξεκουράζουν τους περαστικούς.

Υπάρχει ένα μνημείο πρόσφατα φτιαγμένο προς τιμήν των 10 αγωνιστών της Εθνικής Αντίστασης, που απαγχονίστηκαν στη Λιβαδειά.

β) Πλατεία Οδυσσέα Ανδρούτσου

Βρίσκεται πάνω απ' την κεντρική πλατεία της Λιβαδειάς (Εθνικής Αντίστασης).

Στο κέντρο της η προτομή του Οδυσσέα Ανδρούτσου.

Εκεί βρίσκεται ένα παραδοσιακό, νεοκλασσικό κτίριο το Δημαρχείο της πόλης μας.

γ) Πλατεία Αθανασίου Διάκου (Μητρόπολης).

Φέρει το όνομα του ήρωα της Ελληνικής Επανάστασης Αθανασίου Διάκου και βρίσκεται ανατολικά του ναού της Μητρόπολης. Είναι η αρχαιότερη πλατεία. Οι παλιοί τη γνώριζαν σαν «Σταροπάζαρο», γιατί εκεί κάθε Σαββάτο πρωί έφερναν οι χωρικοί της περιοχής τα προϊόντα και γινόταν «παζάρι». Αργότερα απέκτησε τουριστική κίνηση γιατί ήταν το πέρασμα για τον ιερό χώρο του Μαντείου Τροφωνίου.

δ) Πλατεία Λάμπρου Κατσώνη (Πάρκο)

Φέρει το όνομα του ήρωα του Αιγαίου κατά την Επανάσταση του 1790. Βρίσκεται στην ανατολική είσοδο της πόλης εκεί που ανταμώνουν οι δρόμοι Αθηνών - Θεσσαλονίκης. Κατασκευάστηκε προπολεμικά και καταστράφηκε στην κατοχή. Ανακατασκευάστηκε, εξωραϊσθηκε και στολίστηκε με διάφορα και πολύχρωμα λουλούδια μετά τον πόλεμο.

Η προτομή του Λάμπρου Κατσώνη στην ομώνυμη πλατεία, έργο του δημάρχου κ. Λουκά Ζητουριάτη θυμίζει τη δράση του ήρωα στην Ελληνική Επανάσταση.

Γεννήθηκε στη Λιβαδειά το 1752. Πήγε στη Ρωσία, όπου κατατάχθηκε

εθελοντής στο ρωσικό ναυτικό και γρήγορα έγινε αξιωματικός.

Βοήθησε την Ελλάδα σχηματίζοντας ένα μικρό στόλο από 15 πλοία και έγινε ο φόβος και ο τρόμος των Τούρκων.

Βύθισε το ένα τούρκικο πλοίο μετά το άλλο. Ο σουλτάνος προσπάθησε να τον πάρει με το μέρος του, αλλά ο Κατσώνης δεν ήταν απ' τους ανθρώπους που προδίδουν την πατρίδα τους.

Πέθανε στην Κριμαία το 1804.

ε) Πλατεία Δημητρίου Μαγιάκου:

Βρίσκεται στην οδό Στρατηγού Ιωάννου στο σημείο που ανταμώνεται με την οδό Γεωργαντά.

Είχε τ' όνομα «ΤΑΜΠΑΧΝΑ» και εξακολουθεί και σήμερα να ονομάζεται έτσι απ' τους κατοίκους

Στην Ταμπάχνα πρέπει να ήταν βυρσοδεψείο, γιατί ταμπάκ - χανέ τούρκικα σημαίνει τόπος με βυρσοδεψείο και ταμπάκης λεγόταν ο βυρσοδέψης. Επομένως Ταμπάχνα είναι παραφθορά των λέξεων ταμπάκ - χανέ.

Σήμερα μόνο τα πλατάνια έχουν μείνει. Γύρω-γύρω έχουν κτιστεί πολλά οικοδομήματα και ανοιχτεί μαγαζιά, όπως ζαχαροπλαστεία, ουζερί και κρεοπωλεία.

στ) Πλατεία Γεωργίου Κορόζου που διετέλεσε Δήμαρχος Λεβαδεών. Βρίσκεται στη βορειοδυτική πλευρά της πόλης, ανατολικά του 1ου Γυμνασίου και στο σημείο που ανταμώνονται οι δρόμοι Γιαννούτσου και Δελφών.

Στη μικρή πλατεία βρίσκεται η προτομή του Βασίλη Μπούσγου.

Αγνός πολεμιστής και συνειδητός επαναστάτης για την ιδέα της λευτεριάς χωρίς υστεροβουλία και χωρίς ν' αποβλέπει σε προσωπικά κέρδη.

Ήταν το πρωτοπαλίκarlo του Αθανάσιου Διάκου.

Άνοιξε τον αγώνα της Ρούμελης με το αίμα του στη μάχη της Λιβαδειάς και τον έκλεισε πάλι με το αίμα του στην προτελευταία μάχη της σφραγίζοντας, έτσι, το θρίαμβο της λευτεριάς.

Η ανδρεία, η τιμιότητα, η ευσυνειδησία ήταν μερικές απ' τις αρετές του. Ο Καποδίστριας τον διόρισε μέλος του Στρατιωτικού Δικαστηρίου της Ανατολικής Ελλάδας. Η δολοφονία όμως του Καποδίστρια και η διάλυση του δικαστηρίου τον έφερε πάλι στη Λιβαδειά κοντά στους δικούς του. Εδώ έζησε τα υπόλοιπα χρόνια του φτωχός, σεμνός και αγνός.

Πέθανε στη Λιβαδειά χωρίς να γνωρίζουμε την ακριβή ημερομηνία του θανάτου του.

Η ανέγερση της προτομής του έγινε με φιλότιμες προσπάθειες του συλλόγου «Φίλοι της Λιβαδειάς» και τη συνεισφορά των κατοίκων και όλων των μαθητών των σχολείων.

Η γιορτή των αποκαλυπτηρίων έγινε στις 20 Μαρτίου 1960 μ' επισημότητα και λαμπρότητα, όπως άξιζε στο φλογερό Έλληνα Πατριώτη Βασίλη Μπούσγο.

4. ΟΙ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΤΗΣ ΛΙΒΑΔΕΙΑΣ

Η πόλη της Λιβαδειάς χωρίζεται σε ενορίες, που η κάθε μια έχει τη δική της εκκλησία. Η κεντρική εκκλησία είναι η Μητρόπολη που λέγεται Παναγία και γιορτάζει στις 21 Νοεμβρίου.

Ψηλά είναι η εκκλησία του Αγίου Νικολάου που γιορτάζει στις 6 Δεκεμβρίου.

Η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου που γιορτάζει στις 23 Απριλίου.

Η εκκλησία της Αγίας Παρασκευής που γιορτάζει στις 26 Ιουλίου.

Η Ευαγγελίστρια που γιορτάζει στις 25 Μαρτίου.

Στα ανατολικά της πόλης η εκκλησία του Αγίου Παντελεήμονα που γιορτάζει στις 27 Ιουλίου.

Πρόσφατα έγινε και άλλη μία ενορία του Αγίου Βλασίου που έχει ένα μικρό εκκλησάκι τον Άγιο Βλάση και γιορτάζει δύο φορές το χρόνο: 11 Φεβρουαρίου και 7 Ιουνίου.

5. ΔΡΟΜΟΙ

Η Λιβαδειά δεν έχει πλήρη ρυμοτομία. Υπάρχουν ακόμα στο κέντρο της οι παλιοί στενοί δρόμοι, από τον καιρό που πρωτοέγινε η πόλη, καθώς και η ακαταστασία των δρόμων στις συνοικίες. Μια τελευταία προσπάθεια του Δήμου πραγματοποίησε διαπλάτυνση αρκετών στενών δρόμων με οδόστρωμα από μπετόν και σύνδεση με αυτοκινητόδρομο των υψηλότερων σημείων των συνοικιών με το κέντρο της πόλης. Παρ' όλα αυτά δε λείπουν και οι ασφαλτοστρωμένοι δρόμοι. Κυριότεροι δρόμοι μπορούν να θεωρηθούν:

Η οδός Ελευθερίου Βενιζέλου, φέρει τ' όνομα του δημιουργού της μεγάλης Ελλάδος των Δύο Ηπείρων και των πέντε θαλασσών. Αρχίζει από την οδό Κατσιώτου και ανταμώνει τους δρόμους Ιωάννου Λαππά και Λουκά Κουτσοπετάλου.

Η οδός Στρατηγού Ιωάννου, φέρει τ' όνομα του Λιβαδείτη Στρατηγού Δ. Ιωάννου, ο οποίος πολέμησε στο Μακεδονικό Μέτωπο της θρυλικής Μεραρχίας Αρχιπελάγους και ήταν Διοικητής του Σώματος στην εκστρατεία της Μικράς Ασίας.

Η οδός Τροφωνίου Διός, αρχίζει από την πλατεία Αθανάσιου Διάκου ίσα με τις πηγές της Έρκυνας όπου βρισκόταν κι ο Ιερός χώρος του Μαντείου Τροφωνίου. Τουριστική οδός με κίνηση ξένων επισκεπτών.

Η οδός Φρουρίου, φέρει το όνομα του φρουρίου της πόλης και αρχίζει από τις πηγές της Έρκυνας, μέχρι που συναντάει την οδό Αναλήψεως. Η οδός αυτή οδηγεί στο φρούριο και από τις δύο καστρόπορτες.

Η οδός Ευσταθίου Κατσιώτη, φέρει τ' όνομα του Λιβαδείτη Λοχαγού του Ελληνικού στρατού που έπεσε στον πόλεμο του 1897. Αρχίζει από την πλατεία του Αθανάσιου Διάκου ώσπου συναντάει την οδό Ευαγγελίστριας.

Η οδός Αθανάσιου Τσόγκα, φέρνει τ' όνομα του Λιβαδείτη Λοχαγού του Ελληνικού στρατού, που έπεσε στον πόλεμο. Αρχίζει κάθετα από την οδό Στρατηγού Ιωάννου, διασχίζει την κεντρική δημοτική αγορά ως την οδό Ελευθερίου Βενιζέλου.

Η οδός Ιωάννου Λάππα, φέρει τ' όνομα του αντιστράτηγου Βουλευτή Λιβαδειάς. Αρχίζει κάθετα από την οδό Στρατηγού Ιωάννου ώσπου συναντάει την οδό Λουκά Κουτσοπετάλου. Εμπορική οδός με μεγάλα καταστήματα, διάφορα ξενοδοχεία και ταβέρνες.

Η οδός Λουκά Κουτσοπετάλου., φέρνει τ' όνομα του Λιβαδείτη Βουλευτή του νομού Βοιωτίας. Αρχίζει από τη συμβολή των οδών Ελευθερίου Βενιζέλου και Ιωάννου Λάππα ως την πλατεία Εθνικής

Αντίστασης. Κεντρική οδός με αξιόλογες οικοδομές, διάφορα καταστήματα, ξενοδοχεία και μεγάλη κίνηση.

Η οδός Νικολάου Μπουφίδου, (Πεζόδρομος). Φέρει τ' όνομα του Λιβαδείτη Προέδρου της Βουλής.

Αρχίζει από την πλατεία Εθνικής Αντίστασης, όπου συναντάει τις οδούς Λιβαδειάς, Δημητρίου Παπασπύρου, Θεσσαλονίκης. Μεγάλη κεντρική οδός με κίνηση που στολίζεται με πολυόροφες σύγχρονες οικοδομές και με τα μεγαλύτερα και καλύτερα καταστήματα. Σήμερα έχει μετατραπεί σε πεζόδρομο.

Η οδός Δημητρίου Καλιαγκάκη, φέρει τ' όνομα του Συνταγματάρχη του Ελληνικού στρατού που έπεσε ηρωικότετα πολεμώντας στον πόλεμο της Μικράς Ασίας (1922).

Η οδός Γεωργίου Β. Σπυροπούλου, φέρει τ' όνομα του Δήμαρχου Λεβαδεών την περίοδο 1929 - 1936. Κατά την εποχή της Δημαρχίας του η Λιβαδειά γνώρισε περίοδο πολεοδομικής ανασυγκρότησης. Αρχίζει από την πλατεία της Εθνικής Αντίστασης ως τη γέφυρα του ρέματος Ευαγγελίστριας.

Η οδός Κωνσταντίνου Καραγιαννοπούλου, φέρει τ' όνομα του Λιβαδείτη Συνταγματάρχη του Ελληνικού Στρατού που έπεσε ηρωικά μαχόμενος στον πόλεμο του 1913 στην πολύνεκρη μάχη του Κιλκίς. Αρχίζει από την πλατεία Εθνικής Αντίστασης και της οικοδομής κληρονόμων Δημ. Γέρου, ως το Συνοικισμό Αγίου Μελετίου. Οδός με αξιόλογες οικοδομές.

Η οδός Δημητρίου Σπυρίδωνος, φέρει τ' όνομα του Λιβαδείτη υπολοχαγού που πολέμησε το 1912. Αρχίζει από την οδό Καραγιαννοπούλου από το Δημαρχείο κατεβαίνει, περνάει κάθετα τη Μπουφίδου, τη Γεωργαντά, ως την Πεσόντων Μαχητών.

Η οδός Ιωάννου Γεωργαντά, φέρει τ' όνομα του Προέδρου Βουλής επαρχίας Λιβαδειάς. Αρχίζει από την οδό Μαγιάκου όπου συναντάει την οδό Μπουφίδου.

Η οδός Δημητρίου Χριστοδούλου. Φέρει τ' όνομα του Λιβαδείτη ανθυπολαχαγού του Ελληνικού στρατού. Αρχίζει απ' την Καραγιαννοπούλου και κατεβαίνει ως την Πεσόντων Μαχητών.

Η οδός Πεσόντων Μαχητών, αφιερωμένη στη μνήμη των πεσόντων Λιβαδεϊτών Μαχητών στους διάφορους πολέμους της πατρίδας. Αρχίζει από την οδό Στρατηγού Ιωάννου, όπου συναντάει την οδό Θεσσαλονίκης.

Η οδός Νικολάου Ανδρεαδάκη, φέρνει τ' όνομα του Βουλευτή

επαρχίας Λιβαδειάς. Αρχίζει από την οδό Μπουφίδου και τελειώνει στην οικοδομή του Ι. Σύρου.

Η οδός Δημητρίου Παπασπύρου. Αρχίζει από την οικοδομή Ζωής Αλμπάνη στην πλατεία Λάμπρου Κατσώνη και ανατολικά προς την Αθήνα ως το τέρμα. Είναι μεγάλη οδός με συγκοινωνιακή και τουριστική κίνηση υπεραστικών αυτοκινήτων.

Η οδός Θεσσαλονίκης, αρχίζει από την οικοδομή Δημ. Δημητρίου προς βορράν ως το τέρμα. Εθνική οδός συνεχής των Αθηνών, με μεγάλη κι αυτή τουριστική και συγκοινωνιακή κίνηση.

Εκτός από αυτούς τους δρόμους υπάρχουν και άλλοι, παράλληλοι και κάθετοι, που οδηγούν σε διάφορα σημεία της πόλης και έχουν: Άλλοι τα ονόματα Θεών ή ηρώων πρώτων της περιοχής: Δήμητρος, Μουσών, Πανοπέως, Οιδίποδος, Λαΐου, Αθάμαντος, Φρίξου και Ελλης, Λέβαδου, Λήθης και Μνημοσύνης, Δάφνης, Δελφών. Άλλοι τα ονόματα αρχαίων ποιητών και συγγραφέων της περιοχής: Ησιόδου, Πινδάρου, Κορρύνης, Πλουτάρχου, Πausανία και του Βοιωτού Στρατηγού Επαμεινώνδα. Άλλοι, τα ονόματα των οπλαρχηγών της Επανάστασης του 1821 που πολέμησαν στην περιοχή: Οδυσ. Ανδρούτσου, Γεώρ. Καραϊσκάκη, Δημ. Υψηλάντη, Βασ. Μπούσγου. Άλλοι, των Λιβαδειτών ηρώων του 1821: Βασ. Λεοναρδίδη στρατηγού, Αντωνάκη Γεωργαντά, Γιαννάκη Λογοθέτη, Γεώρ. Μπακογιάννη, Μήτσου Κολύβα, Αθανάσιου Αντάρα, Νικολάου, Νάκου, Δήμου Αντωνίου. Άλλοι, τα ονόματα των επισκόπων: Ρηγίνου, του Λιβαδειτή επισκόπου Σκοπέλου, που πήρε μέρος στην Α' Ιερά Σύνοδο στη Σαρδική το 341 μ.Χ. και των ηρώων της Επανάστασης του 1821: Ησαΐα Σαλώνων, Νεόφυτου Ταλαντίου και των νεοτέρων μητροπολιτών Θηβών και Λεβαδείας, Ιερωνύμου Βλαχάχη και Συνεσίου Φιλιππίδη. Άλλοι, τα ονόματα ιστορικών τοποθεσιών και πόλεων: Μπιζανίου, Κιλκίς, Τζουμαγιάς, Λαχανά. Άλλοι, τα ονόματα των ιστορικών Δήμων και Κοινοτήτων της επαρχίας: Ορχομενού, Αράχωβας, Διστόμου, Δαύλειας, Χαιρώνειας, Κορώνειας, Αλαλκομέ-νων, Πέτρας. Άλλοι των ιστορικών βουνών: Ελικώνα και Λαφυστίου που καλύπτουν τη νότια πλευρά της πόλης. Άλλοι, των Λιβαδειτών Δημάρχων: Χαραλάμπους Κουτσοπετάλου, Νικολάου Λ. Πανουργιά, Ιωάννου Γριπονησιώτη και του πρόεδρου της Κοινότητας Λιβαδειάς Γεωργίου Παπασπύρου. Άλλοι, τα ονόματα των εφέδρων αξιωματικών, που έπεσαν στον πόλεμο του 1940 και στη Γερμανική Κατοχή: Μιχ. Κωνσταντίνου, Ηλία Καστρίτη, Χρήστου Μεντζίλη, Χαριλάου Πρασούλα.

6. Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΗ ΛΙΒΑΔΕΙΑ

Στη Λιβαδειά υπάρχει μεγάλη κίνηση στους δρόμους. Πολλοί άνθρωποι απ' τα γύρω χωριά κατεβαίνουν στην πόλη για να κάνουν τα ψώνια τους επειδή η Λιβαδειά έχει μεγάλη εμπορική κίνηση.

Στις πηγές Κρύας και στο πάρκο συγκεντρώνεται πολύς κόσμος για την καθημερινή του βόλτα. Μαγευτικό θέαμα είναι η κίνηση των γεωργών και των εργατών τις πρώτες πρωινές ώρες, που ξεκινούν για τα χωράφια τους. Ιδιαίτερα την εποχή που μαζεύουν βαμβάκι.

Στη μετακίνηση των ανθρώπων βοηθάει η αστική συγκοινωνία, και ο σιδηροδρομικός σταθμός συνδέει την πόλη με τα χωριά και όλη την Ελλάδα. Εκτός απ' τους γεωργούς, εκατοντάδες εργάτες εργάζονται και στα εργοστάσια που υπάρχουν γύρω από την πόλη. Επίσης πολλοί δημόσιοι υπάλληλοι πηγαινοέρχονται στις εργασίες τους και κάνουν την κίνηση της πόλης ιδιαίτερα ζωνηρή.

Η Λιβαδειά σήμερα είναι το μεγαλύτερο εμπορικό κέντρο ολόκληρης της περιοχής. Ιδιαίτερη κίνηση παρουσιάζει στις 26 Οκτωβρίου με την εμποροπανήγυρη που γίνεται κάθε χρόνο και συγκεντρώνει έμπορους απ' όλη την Ελλάδα. Είναι ένα από τα μεγαλύτερα παζάρια της Ρούμελης. Τα σημερινά εμπορικά, τα γραφεία, τα καταστήματα, οι τράπεζες, οι γεωργικοί συνεταιρισμοί, τα εργατικά σωματεία, η πλούσια συγκοινωνία με τα αυτοκίνητα και το σιδηροδρομικό σταθμό της για τις μεταφορές των ειδών και κυρίως για την πώληση των προϊόντων της περιοχής έχουν δώσει στην πόλη ακμή. Σήμερα η Λιβαδειά καμαρώνει όχι μόνο γιατί είναι η πρωτεύουσα του Νομού, αλλά και για τη γεωργική, επαγγελματική και βιομηχανική της ανάπτυξη, ως ένα σπουδαίο γεωργικό και εμπορικό κέντρο.

Στη Λιβαδειά γίνονται πολλές θρησκευτικές γιορτές όπου όλοι οι κάτοικοι γιορτάζουν και πανηγυρίζουν. Στα παλιά χρόνια τα γλέντια ήταν πιο εντυπωσιακά. Ντυμένοι όλοι οι κάτοικοι των γύρω χωριών με παραδοσιακές στολές έρχονταν στη Λιβαδειά και γλεντούσαν.

Σήμερα η διασκέδαση έχει αλλάξει.

Υπάρχουν κέντρα διασκέδασης, εκπολιτιστικοί σύλλογοι, που πάντα φροντίζουν για την ψυχαγωγία των κατοίκων ανεβάζοντας διάφορα θεατρικά έργα στο ανοικτό θέατρο Κρύας και στο πνευματικό κέντρο.

7. ΥΓΕΙΑ

Η Υπηρεσία του Υγειονομικού Κέντρου με τη διεύθυνση του Νομίατρου Λιβαδειάς, κατευθύνει και φροντίζει τα ζητήματα υγείας στην πόλη.

α) Ανέγερση Νοσοκομείου

Οι νοσοκομειακές ανάγκες δεν ήταν δυνατόν να καλυφθούν από το υπάρχον Νοσοκομείο Λιβαδειάς. Το Διοικητικό Συμβούλιο ζήτησε από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου χρηματοδότηση για την επέκταση και την καλύτερη λειτουργία του υπάρχοντος. Μετά από συνεργασία του Υπουργείου και Διοικητικού Συμβουλίου του Νοσοκομείου και του Διευθυντή κ. Ανδρέα Χέβα ανατέθηκε στον πρόεδρο του Δ.Σ. Π. Χουτζούμη να βρεί το κατάλληλο οίκημα για μεταστέγαση του υπάρχοντος νοσοκομείου, μέχρι να γίνει το προγραμματισμένο μεγάλο και σύγχρονο (200 κλινών) στο ιδιωτικό οικόπεδο του νοσοκομείου στον Αγιο Βλάση. Το παλιό κρατικό νοσοκομείο μεταφέρθηκε στις δύο κλινικές Παπαϊωάννου και Ηλιόπουλου. Μάλιστα για τη μελέτη του Νέου, το Υπουργείο ενέκρινε κονδύλι 30.000.000 δρχ. Στις 25 Ιουνίου 1984 στα γραφεία του Γενικού Κρατικού Νοσοκομείου Επαρχίας Λιβαδειάς, έπειτα από απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας κ. Γενηματά υπογράφηκε από τον πρόεδρο του Δ.Σ. του νοσοκομείου κ. Πέτρο Χουτζούμη και η σύμβαση με τον αρχιτέκτονα κ. Κυριάκο Κυριακίδη, εκπρόσωπο των τεχνικών εταιρειών, να εκπονήσουν την αρχιτεκτονική, στατική και ηλεκτρολογική μελέτη του Γενικού Νοσοκομείου Λιβαδειάς δυναμικότητας 200 κρεβατιών. Το έργο χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και η δαπάνη για τις οικοδομικές εργασίες και τις ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις έχει προϋπολογισθεί στο ποσόν των 2.500.000.000 δρχ. Η μελέτη δόθηκε στο Υπουργείο Υγείας για έλεγχο και έγκριση. Θεωρήθηκε από τις Τεχνικές Υπηρεσίες και εγκρίθηκε την 1η Ιουλίου 1987. Στις 4-1-1988 πραγματοποιήθηκε διαγωνισμός και τελευταίοι μειοδότες ανεδείχθηκαν η Κοινοπραξία ΑΤΛΑΣ Α.Ε. - με την Γερμανική εταιρεία W.T.B. Τέλος με την υπ' αριθμόν 15101/11-3-1988 απόφαση του Νομάρχη Βοιωτίας κ. Θωμά Μεταξά ανατέθηκε η ανέγερση του κτιριακού συγκροτήματος του Γ.Κ.Ν. Λιβαδειάς στην Κοινοπραξία ΑΤΛΑΣ Α.Ε. - W.T.B. Η κοινοπραξία ύστερα από αυτό εγκατέστησε εργοτάξιο και με ρυθμό ικανοποιητικό προχωρούν οι εργασίες. Υπολογίζεται, ότι θα είναι έτοιμο να λειτουργήσει, αφού πρώτα εξοπλιστεί με τα απαιτούμενα εργαστηριακά μηχανήματα και το κατάλληλο ιατρικό και νοσοκομειακό προσωπικό.

β) Στη Λιβαδειά λειτουργούν 20 φαρμακεία.

Ασκούν την ιατρική πολλοί γιατροί διαφόρων ειδικοτήτων.

Ετσι εξυπηρετείται η ιατρική και νοσοκομειακή περίθαλψη της πόλης της Λιβαδειάς και της επαρχίας της.

8. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

Οι κάτοικοι της Λιβαδειάς ασχολούνται κατά μεγάλο ποσοστό με το εμπόριο και τη γεωργία. Πολλά και καλοφτιαγμένα μαγαζιά στολίζουν την πόλη και συμβάλλουν στην εμπορική κίνηση της Λιβαδειάς. Σύμφωνα με την απογραφή του '81 τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας Λιβαδειάς δείχνουν τον οικονομικό ενεργό και μη ενεργό πληθυσμό.

Οικονομικώς μη ενεργοί είναι 8.235 οι υπόλοιποι σύμφωνα με το επάγγελμά τους είναι:

1) Ασκούντες ελεύθερα επαγγέλματα	730
2) Διευθύνοντες και ανώτερα διοικητικά στελέχη	42
3) Υπάλληλοι γραφείου	686
4) Εμποροι και πωλητές	484
5) Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών	334
6) Γεωργοί, κτηνοτρόφοι, υλοτόμοι, αλιείς	436
7) Τεχνίτες και εργάτες	2.993

9. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Το μεγαλύτερο εργοστάσιο της περιοχής είναι το εργοστάσιο Αλουμίνιον της Ελλάδος (ΠΕΣΙΝΕ). Είναι το μεγαλύτερο των Βαλκανίων, αφού απασχολεί γύρω στα 2.000 άτομα εδώ και 30 σχεδόν χρόνια. Είναι μια πηγή ζωής για τα γύρω χωριά αλλά κυρίως για τη Λιβαδειά. Υπάρχουν βέβαια και άλλα μικρότερα, όπως και βιοτεχνίες που απασχολούν πολύ κόσμο.

Εργοστάσιο Προσοψίων Επίλεκτος

Εργοστάσιο Ψεκαστικών SAC HELLAS

Εκκοκκιστήριο Βαμβακιού Μάρκου

Εκκοκκιστήριο Βαμβακιού UNICOT που πρόσφατα έκλεισε με αποτέλεσμα να μείνουν πολλοί κάτοικοι άνεργοι.

Εκκοκκιστήριο Βαμβακιού Αγγελούσης

Εκκοκκιστήριο Βαμβακιού Ενωσης

Εκκοκκιστήριο Βαμβακιού Λιναρδούτσος

Εργοστάσιο Επεξεργασίας Ελαιολάδου ΛΑΣΑΚ

Εργοστάσιο Αμαξωμάτων Τσώκου

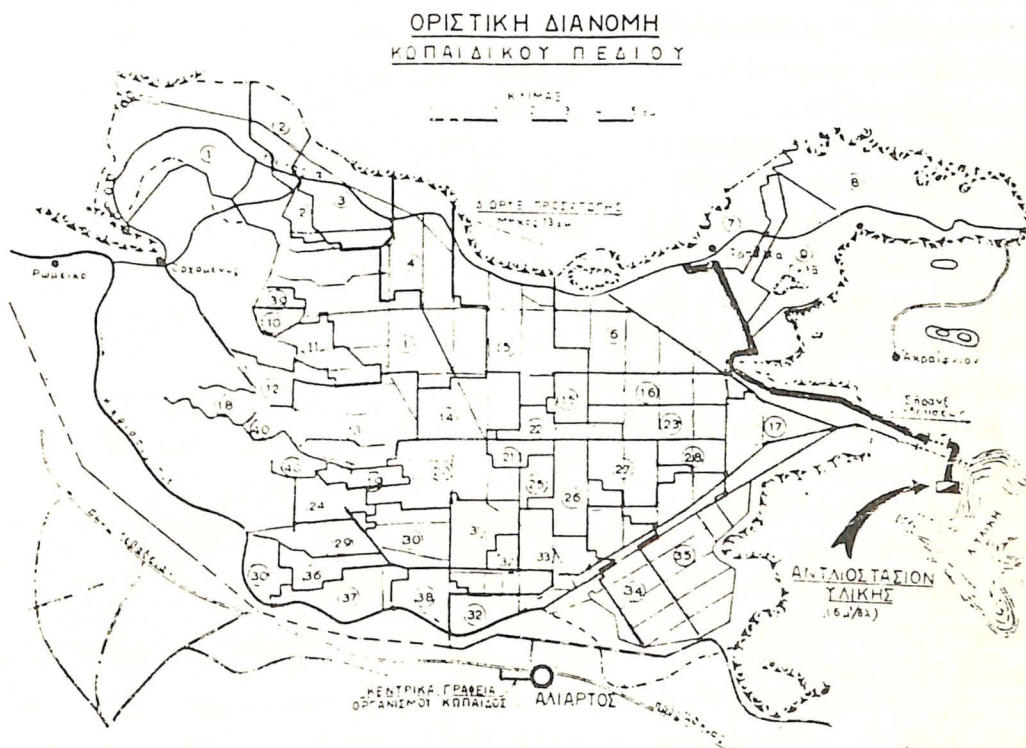
Εργοστάσιο Πλαστικών Δοχείων Σύρμου στη οδό Λιβαδειάς - Λαμίας

Εκκοκκιστήριο Βαμβακιού ΔΑΚΑΡ στην οδό Λιβαδειάς - Αθήνας

Δύο ελαιοτριβεία Δημακόπουλου και Ακριδόπουλου

10. ΚΩΠΑΪΔΑ

Στα πολύ παλιά χρόνια η πλούσια και καταπράσινη πεδιάδα ήταν λίμνη και ίσως η μεγαλύτετη απ' όλες τις λίμνες της πατρίδας μας. Καταλάμβανε επιφάνεια 250.000 στρεμμάτων, που στα χρόνια της ανομβρίας περιορίζονταν στα 150.000 στρέμματα κι έφτανε ως τη Λιβαδειά. Οι άκρες της ήταν βάλτοι και λιβάδια με στάσιμα νερά, μόνιμη εστία ελονοσίας. Το αρχικό όνομα της λίμνης ήταν «Κηφισίδα». Αργότερα ονομάστηκε «Κωπαΐδα» απ' την κωμόπολη «Κώπαι», που βρισκόταν στη βορινή όχθη της λίμνης πάνω σε λόφο κοντά στο σημερινό χωριό Κάστρο (Τοπόλια).

Οι Ορχομένιοι σε προϊστορικούς χρόνους είχαν καταφέρει να την αποξηράνουν. Από την καλλιέργεια και την εκμετάλλευση της εύφορης πεδιάδας οι Ορχομένιοι απέκτησαν τόσα πλούτη που θεωρούνται ως οι πλουσιότεροι Έλληνες. Όμως οι Θηβαίοι με τη βοήθεια του Ηρακλή κατέστρεψαν τα αποστραγγιστικά έργα και η Κωπαΐδα έγινε πάλι λίμνη. Όταν ο Αλέξανδρος ένωσε την Ελλάδα, έδωσε εντολή η λίμνη να αποξηρανθεί και να δοθεί για καλλιέργεια. Για πολλούς λόγους το έργο εγκαταλείφθηκε κι έτσι η Κωπαΐδα έμεινε λίμνη. Το 1887 η αγγλική «Εταιρία λίμνης Κωπαΐδας» ανέλαβε την επιχείρηση. Η εταιρία χωρίς τα σημερινά χωματουργικά μηχανήματα αλλά μόνο με

φτυάρια και χειράμαξες αντιμετώπισε δυσμενείς συνθήκες. Μετά από σαράντα χρόνια μεγάλης προσπάθειας και μόχθου έγινε η ποθούμενη απαλλοτρίωση της Κωπαϊδας το 1952 και απέκτησε η χώρα μια ατέλειωτη εύφορη πεδιάδα πολύ μεγάλης οικονομικής και δημογραφικής σημασίας για το χώρο της Αν. Στερεάς Ελλάδος. Με την αποστράγγιση λοιπόν εξυγιάνθηκε το τεράστιο αυτό και επί αιώνες νοσογόνο τέλμα που βαζάνιζε ολόκληρο τον πληθυσμό της Βοιωτίας. Όπως είδαμε οι προσπάθειες της εταιρίας και οι αγώνες της να διατηρήσει με τα τεχνικά και αποστραγγιστικά έργα την πεδιάδα, στην κατάσταση που βρίσκεται σήμερα είναι αναμφισβήτητες. Οι εκπρόσωποι όμως της εταιρίας ζητούσαν από τους καλλιεργητές μίσθωμα εξοντωτικό με αποτέλεσμα να εκραγεί το αγροτικό κίνημα «Απεργία». Οι άνθρωποι του βάλτου αποφάσισαν να αγωνιστούν για τη βελτίωση της τυραννισμένης ζωής τους. Στο δύσκολο αγώνα τους είχαν στο πλευρό τους το γεωπόνο Γιάννη Αφεντάκη, και που εγκατέλειψε τη δουλειά του και αφοσιώθηκε να τους οργανώσει και να τους πείσει πως τα χωράφια είναι δικά τους, γιατί αυτοί τα αξιοποίησαν με τον ιδρώτα και το αίμα τους. Συνάντησε βέβαια μεγάλες δυσκολίες. Σιγά - σιγά όμως κατόρθωσε να ενθαρρύνει το φοβισμένο αυτό κόσμο και να τον συνεγείρει εναντίον της αγγλικής εταιρίας. Οι άνθρωποι του βάλτου πάλεψαν πραγματικά ενάντια στο μεσαιωνικό τσιφλικάδικο κατεστημένο. Δυστυχώς όμως το όνειρο της απαλλοτρίωσης περίμενε την επίλυσή του τρεις ολόκληρες γενιές.

Τέλος από την Κυβέρνηση του στρατηγού Νικολάου Πλαστήρα έγινε η ποθούμενη απαλλοτρίωση.

Το μήνυμα της απαλλοτρίωσης ήρθε την ημέρα της Παναγίας. Διπλή γιορτή για τους ανθρώπους του βάλτου, τους «Λευκούς σκλάβους» όπως τους έλεγαν.

11. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Καλλιτεχνικές και επιστημονικές μορφές του τόπου.

Πολλές είναι οι καλλιτεχνικές και επιστημονικές μορφές που έχουν διαπρέψει και τιμούν την πόλη της Λιβαδειάς. Θα αναφέρουμε μερικές.

Τάκης Λάμπας

Ο Τάκης Λάμπας γεννήθηκε στη Λιβαδειά το 1904. Σπούδασε στην Αθήνα. Ασχολήθηκε με τη λογοτεχνία. Κυκλοφόρησε ογδόντα πέντε βιβλία. Τα πενήντα με ιστορικά θέματα, βιογραφίες ηρώων και αγωνι-

στών του '21. Έκανε ομιλίες με ιστορικό περιεχόμενο στην Αθήνα, Λιβαδειά, Λαμία, Δίστομο, Αράχωβα και άλλες πόλεις.

Τα περισσότερα βιβλία του βραβεύτηκαν.

Θύμιος Δάλκας

Ο Θύμιος Δάλκας γεννήθηκε στη Λιβαδειά το 1909. Αρίστευσε ως δάσκαλος. Εξέδωσε έξι ιστορικά βιβλία με δικά του έξοδα. Τον «Οσιο Λουκά και το Μοναστήρι του», «Λυκούρεση», «Χαιρώνεια» και τους «Ιστορικούς Περιπάτους στα Ανατολικά της Λιβαδειάς» (Α Τόμος) στα δυτικά της (Β Τόμος) και στα Βορειοανατολικά της (Γ Τόμος).

Ο Θύμιος Δάλκας είναι ο ιστορικός ξεναγός του τόπου μας, ο σύγχρονος Βοιωτοπαυσανίας, αλλά και ο λυρικός οδοιπόρος του λόγου.

Θεόδωρος Λαζαρήs

Ο Θεόδωρος Λαζαρήs γεννήθηκε στη Λιβαδειά το 1885. Σπούδασε στη Σχολή Καλών Τεχνών στην Αθήνα. Αποφοίτησε με άριστα και τιμήθηκε με το Χρυσό Βραβείο. Πήρε μέρος σ' όλες τις εκθέσεις του Συνδέσμου Ελλήνων Καλλιτεχνών και σε εκθέσεις του εξωτερικού. Ο Λαζαρήs ήταν ο ζωγράφος της υπαίθρου, του ελεύθερου φωτός και της φύσης. Αγιογράφησε τη Μητρόπολη Λιβαδειάς το 1918. Πέθανε το 1978 αφήνοντας 70 πίνακές του για να κοσμήσουν το Πνευματικό Κέντρο της πόλης μας και 44 Αγιογραφίες στη Μητρόπολη Λιβαδειάς.

Πέτρος Δ. Ζητουνιάτης

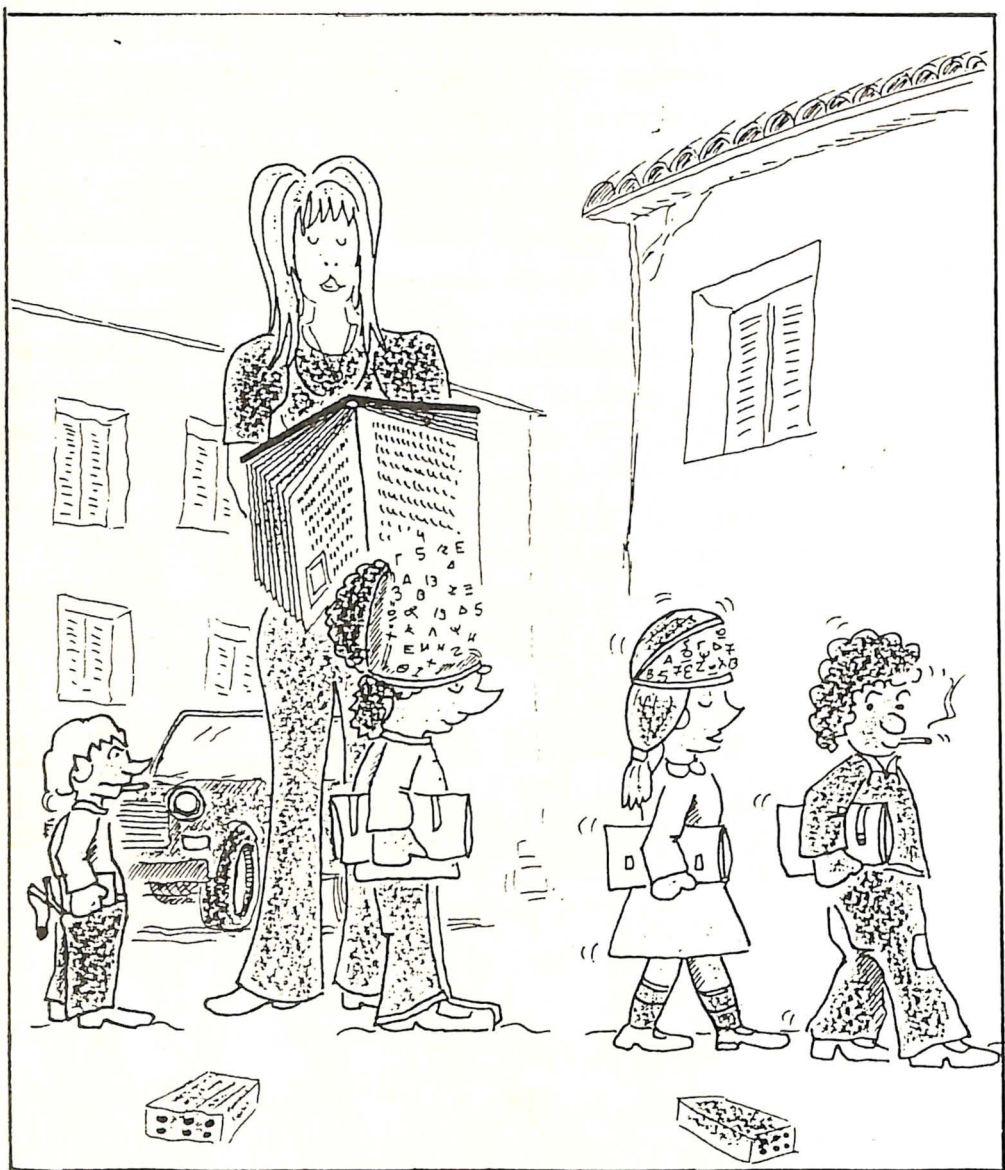
Ο Πέτρος Ζητουνιάτης γεννήθηκε στη Λιβαδειά το 1875. Ασχολήθηκε πολύ με τη δημοσιογραφία. Ένα τυχαίο γεγονός τον οδήγησε στην πόλη του φωτός, το Παρίσι. Στο Παρίσι εκτός από τη Δημοσιογραφία ασχολήθηκε και με την ποίηση. Εγγραψε τρία βιβλία. «Γραμμές», «Αστέρια» και «Λύκηθος». Με το ψευδώνυμο «Κηφισσός» υπέγραφε τις διάφορες ανταποκρίσεις στις Ελληνικές εφημερίδες. Πέθανε σε ηλικία 34 χρόνων το 1909.

Κώστας Μουρίκης (Κ. Γραικός)

Γεννήθηκε στη Λιβαδειά στα 1895. Σπούδασε την ιατρική επιστήμη. Έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο Παρίσι. Με το ψευδώνυμο «Κ. Γραικός» έδωσε το παρόν του σε μια πλούσια ποιητική συλλογή, όπως «τα φτωχολούλουδα», «οι αποφράδες», «Όλοι εμπρός», «Στον ίσκιο του ονείρου», «Χειμωνανθούς» κ.α. Υπήρξε ιδρυτής του συλλόγου «Λάμπρος Κατσώνης» διευθυντής του περιοδικού «Κασταλία». Πέθανε στις 28 Ιουνίου 1976.

ΠΑΙΔΕΙΑ

Η πόλη της Λιβαδειάς έχει δύο κρατικούς παιδικούς σταθμούς, στους οποίους απασχολούνται παιδάκια από δυόμιση μέχρι έξι ετών. Επίσης έχει και έναν ιδιωτικό βρεφονηπιακό σταθμό. Σε αυτούς τα παιδάκια μπορούν να παίξουν, να φάνε και να μάθουν τα πρώτα τους γράμματα.

Παράλληλα με τους παιδικούς σταθμούς λειτουργούν και 8 νηπιαγωγεία.

Υπάρχει στο πρόγραμμα να γίνει και άλλο ένα το 9ο αλλά δεν υπάρχει κτίριο να στεγαστεί.

Τα παιδιά ηλικίας 4 έως 6 ετών μπορούν σ' αυτά να μάθουν πολλά και

χρήσιμα, απαραίτητα για τη φοίτησή τους στο Δημοτικό Σχολείο.

Υπάρχουν 10 Δημοτικά Σχολεία στη Λιβαδειά.

Τα πιό πολλά σήμερα στεγάζονται σε καινούργια κτίρια με μεγάλες και ηλιόλουστες αίθουσες.

Τα παιδιά εδώ παίρνουν τις βάσεις της μόρφωσής τους.

Ακολουθούν τα 4 Γυμνάσια. Στο 2ο Γυμνάσιο ανήκει το Αθλητικό Γυμνάσιο το οποίο είναι ανεξάρτητο σχολείο. Σ' αυτό φοιτούν μαθητές με επιδόσεις στα αθλήματα.

Τελειώνοντας το γυμνάσιο τα παιδιά έχουν δύο επιλογές. Η μία είναι να συνεχίσουν τη μόρφωσή τους στα 2 Γενικά Λύκεια και η άλλη στο ένα και μοναδικό Τεχνικό Λύκειο που υπάρχει στην πόλη.

Πριν από 30 χρόνια ιδρύθηκε η Τεχνική Σχολή της Λιβαδειάς. Λειτουργεί τα απογεύματα για τα παιδιά που το πρωί δουλεύουν. Έχει περίπου 100 μαθητές που γίνονται τεχνίτες.

Στο σχολείο δουλεύουν 20 καθηγητές.

Παράλληλα με τα μαθήματα υπάρχουν εργαστήρια με διάφορα εργαλεία και συσκευές, που κάνουν εκεί τις εργασίες και τα πειράματά τους οι μαθητές.

Η μόρφωση των παιδιών της πόλης μας συμπληρώνεται με τα φροντιστήρια Ξένων Γλωσσών.

Υπάρχει το Γαλλικό Ινστιτούτο, 16 φροντιστήρια Αγγλικής γλώσσας, 3 Γαλλικής και Γερμανικής, 2 Ιταλικής.

Τα παιδιά της Λιβαδειάς μπορούν λοιπόν να πάρουν πολύπλευρη μόρφωση.

Στο μουσικό τομέα υπάρχουν: Ένα Ωδείο που λέγεται ΤΡΟΦΩΝΙΟ ΩΔΕΙΟ και ένα «Κέντρο μουσικών σπουδών». Είναι αναγνωρισμένα από το κράτος και δίνονται πτυχία. Διδάσκονται όλα τα μουσικά όργανα (πιάνο, βιολί, κιθάρα, κλαρινέτο, σαξόφωνο κ.λ.π).

Διδάσκονται επίσης ανώτερα θεωρητικά, χορωδία, ιστορία, μορφολογία.

Από τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας Λιβαδειάς βρήκαμε σύμφωνα με την Απογραφή του '81.

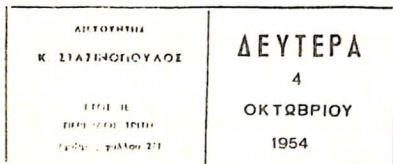
Πληθυσμός κατά επίπεδο εκπαίδευσης της Λιβαδειάς.

Σε σύνολο 14.384 ατόμων, από 10 ετών και πάνω.

Πτυχιούχοι ανωτάτων σχολών	589.
Πτυχιούχοι ανωτέρων σχολών	355.
Φοιτούν	162.
Απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης	1.624.
Απόφοιτοι στοιχειώδους εκπαίδευσης	6.544.
Δεν τελείωσαν τη στοιχειώδη εκπαίδευση	2.419.
Αγράμματοι	1.276.
Δεν δήλωσαν	128.

ΤΥΠΟΣ

Η πρώτη εφημερίδα στη Λιβαδειά κυκλοφόρησε 60 χρόνια πριν, με εκδότη και διευθυντή το δικηγόρο κ. Στασινόπουλο. Ήταν μηνιαία και τυπωνόταν στην Αθήνα. Λεγόταν «ΦΩΣ».

ΦΩΣ

ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Χρυσή Κρήνη
ΜΙΚΗ ΤΗΛ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Εκδόθηκε για πρώτη φορά στις 4 Οκτωβρίου 1954. Η εφημερίδα, που εκδίδεται από τον κ. Στασινόπουλο, είναι μηνιαία και τυπωνόταν στην Αθήνα. Λεγόταν «ΦΩΣ».

ΣΥΝΤΟΜΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
Απ' ΟΥΔΩΝ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1954

Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ... Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ... Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ...

Αθήνα, 4 Οκτωβρίου 1954

ΜΑΧΗΝ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ !

Αι όντες... Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ... Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ... Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ...

Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ... Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ... Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ...

Είκοσι (20) χρόνια μετά κυκλοφόρησε ο «Αττικοβοιωτικός κόσμος» του κ. Καλλίνωση. Το 1967 ή '68 εκδόθηκε η «Φωνή» της Λιβαδειάς με διευθυντή τον κ. Ζητουσιάτη. Αργότερα ο «Παρατηρητής» Βοιωτίας του κ. Δήμου Κιούση.

Το '78 η «Βοιωτική Ωρα» του κ. Πέτρου Χουτζούμη. Όλες αυτές ήταν επαγγελματικές μηνιαίες εφημερίδες που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην πόλη και ενημερώνουν για κοινωνικά, πολιτικά, πολιτιστικά και αθλητικά θέματα τους πολίτες της Λιβαδειάς.

Κατά καιρούς σ' όλα αυτά τα χρόνια κυκλοφορούσαν και μη επαγγελματικές εφημερίδες, για λίγο χρονικό διάστημα και χάνονταν μετά από αλλαγές καθεστώτων ή μετά από οικονομικά προβλήματα που είχαν.

Το 1984 κυκλοφόρησε η πρώτη ημερήσια εφημερίδα που λεγόταν «Δημοκρατική» και κράτησε 3 έως 4 χρόνια. Μετά απ' αυτές εκδόθηκαν και αθλητικές εφημερίδες. Η πρώτη ήταν η «Κερκίδα» του κ. Μπάμπη Κακοσαίου. Από το 1986 κυκλοφορεί η εφημερίδα «ΝΕΑ της Βοιωτίας» που ξεκίνησε εβδομαδιαία και από την 1η Φεβρουαρίου 1993 έγινε ημερήσια.

Καθαρά πολιτιστική εφημερίδα εκδίδει ο μορφωτικός σύλλογος Λιβαδειάς τις «Πολιτιστικές Σελίδες» του κ. Κωσταγιάννη και είναι μηνιαία. Ακόμη κυκλοφορεί μία φορά το χρόνο η «Εστία Μητέρας» με θέματα της «Εστίας Μητέρας Λιβαδειάς».

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΑ ΚΑΝΑΛΙΑ

Η πόλη μας έχει πέντε ραδιοφωνικούς σταθμούς.

Ράδιο 1,	100.1	FM STEREO
MAHAGONNY	87.8	FM STEREO
Ράδιο Βοιωτίας	102.9	FM STEREO
GRAGITI	104.8	FM STEREO

Από τις 25 Μάρτη 1993 λειτουργεί και ο δημοτικός ραδιοφωνικός σταθμός με την ονομασία ΛΑΜΔΑ FM 95.1 FM.

Υπάρχουν 2 τηλεοπτικά κανάλια: ORION T.V. και η ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ.

Περιλαμβάνουν στα προγράμματά τους έργα κοινωνικά, δραματικά, κωμικά. Επίσης μεταδίδονται συζητήσεις του Δημοτικού Συμβουλίου που ενδιαφέρουν τους κατοίκους.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ - ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Με σκοπό τη διατήρηση των παραδόσεων έχουν ιδρυθεί στη Λιβαδειά

πολλοί σύλλογοι, όπως ο Σύλλογος Πελοποννησίων, Σαρακατσαναίων, Μικρασιατών, Αιγαιοπελαγιτών, Κρητών, Κλεπαϊτών, και ο λαογραφικός σύλλογος Μυρίνα.

Ξεχωριστή θέση έχει ο Μορφωτικός σύλλογος.

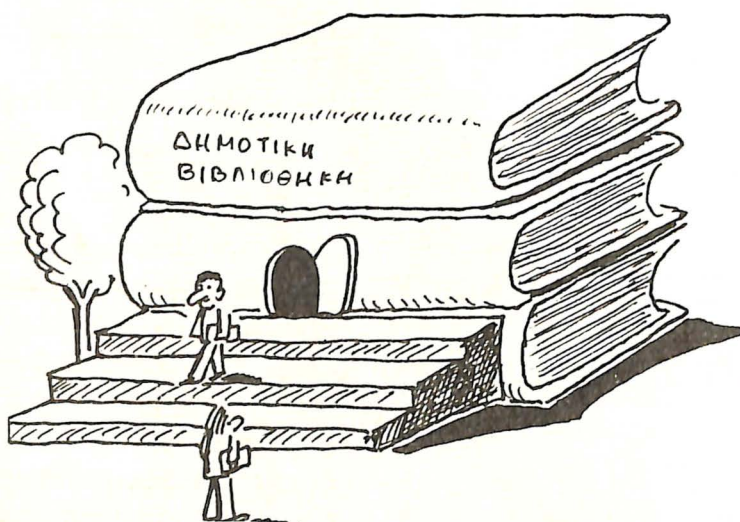
Ιδρύθηκε το 1973 και έχει προσφέρει πολλά στην πόλη της Λιβαδειάς. Ιδιαίτερα στην ανάπτυξη των γραμμάτων και

των τεχνών. Οργανώνει διαλέξεις με πολλά θέματα, ιστορικά, καλλιτεχνικά, και σεμινάρια. Το 1989 διοργάνωσε ένα σεμινάριο Ιατρικού περιεχομένου με 1.000 γιατρούς καλεσμένους απ' όλον τον κόσμο. Ήταν παρών και μια ξεχωριστή προσωπικότητα του ιατρικού χώρου, ο καρδιοχειρουργός Γιακούμπ.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Η Βιβλιοθήκη Λιβαδειάς ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 1954, μερίμνη του τότε Δημάρχου Λουκά Νίκαινα και του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Γεωργίου Γιαννακόπουλου.

Την 1η Φεβρουαρίου 1956 έγινε Δημόσια, με πρωτοβουλία του Επιθεωρητού Βιβλιοθηκών Κωνσταντίνου Σολδάτου. Από τότε υπάγεται και επιχορηγείται από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. (εκτός από ένα χρονικό διάστημα όπου όλες οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες υπαγόntonτοσαν στο Υπουργείο Πολιτισμού και Επιστημών).

Στις 13 Αυγούστου 1980 διευρύνθηκε και έγινε Κεντρική, εντάσσοντας στη δύναμή της Κινητή Μονάδα.

Στα πλαίσια της συμβολής στην πνευματική και πολιτιστική ανέλιξη της πόλης, η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη διοργανώνει εκδηλώσεις, διαλέξεις, εκθέσεις κ.α.

Επίσης ξεκίνησε από το 1991 σειρά εκδόσεων βιβλίων. Σήμερα η Βιβλιοθήκη διαθέτει περίπου 25.000 τόμους εκτός τους 8.000 τόμους της Κινητής Μονάδος.

Από το 1983 λειτουργεί στη Βιβλιοθήκη Παιδικό Τμήμα που με το χρόνο εμπλουτίστηκε από παιδικά και εφηβικά βιβλία ποικίλου περιεχομένου, ενώ σε περιοδικά χρονικά διαστήματα διοργανώνονται εκδηλώσεις καλύπτοντας ένα τεράστιο κενό στις ανάγκες των παιδιών της Λιβαδειάς.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΙΒΑΔΕΙΑΣ

Το Δημοτικό μας Θέατρο που λειτουργεί στους κόλπους του Πνευματικού Κέντρου, διανύει το 5ο έτος μιας συνεχούς και δημιουργικής λειτουργίας.

Εχει δημιουργήσει δική του ιστορία με μια θετική παρουσία και με ενδιαφέρουσα μελλοντική πορεία. Ιδρύθηκε το έτος 1988 και το πρώτο έργο που ανέβασε ήταν «Οι Εμικρέδες» του Μρόζεκ.

Στις αρχές του επόμενου έτους το έργο του Ντάριο Φό «Το λεύτερο ζευγάρι» και το φθινόπωρο το έργο «Τα εγκαίνια» του Νίκου Ζακόπουλου. Το 1990 παρουσίασε το έργο «Πατρίδα το μεγαλείο σου» σε κείμενα Γ. Σκούρτη - Μ. Ευθυμιάδη. Το 1991 το έργο του Μάρραιη Σίσγκαλ «Ο Τίγρης». Το 1992 την «Κόρη του παντοπώλου» του Αγγελου Βλάχου και τη «Δημαρχίνα» του σημαντικότερου νεοέλληνα σατιρικού ποιητή Γεωργίου Σουρή. Το 1993 το έργο «Οι Χωριάτες»

Από την 1/1/1993 το Δημοτικό Θέατρο ανήκει στην Δ.Ε.Π.Α.Λ. (Δημοτική Επιχείρηση Πολιτισμού και Ανάπτυξης Λιβαδειάς).

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Με την εισβολή όμως του βίντεο στη ζωή μας, οι άνθρωποι προτιμούν να βλέπουν ταινίες στο σπίτι τους και να απομονώνονται, πράγμα που δε συμβαίνει μόνο στη πόλη μας, αλλά και στις περισσότερες πόλεις της Ελλάδας. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να κλείσουν οι κινηματογράφοι.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΛΕΣΧΗ

Η Κινηματογραφική Λέσχη Λιβαδειάς ιδρύθηκε το 1979 από μια ομάδα νέων ανθρώπων που αγαπούσαν τον καλό κινηματογράφο και δεν είχαν τη δυνατότητα επαφής μαζί του. Είναι γνωστό ότι κάποιες ταινίες δε φθάνουν στις εμπορικές αίθουσες. Η ανάγκη αυτή γέννησε, όπως άλλωστε σ' όλη την Ελλάδα, τη δημιουργία της Λέσχης.

Για μια μεγάλη χρονική περίοδο οι προβολές της Λέσχης είχαν εκπληκτική προσέλευση κοινού. Οι θεατές είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν το έργο πολλών σκηνοθετών και να συζητήσουν μεταξύ τους τα θέματα των ταινιών. Η εμφάνιση του βίντεο δημιούργησε κάμψη στον κινηματογράφο και ανάγκασε πολλές αίθουσες να κλείσουν. Ομως νομίζουμε ότι η μαγεία της σκοτεινής αίθουσας δεν θα πάψει ποτέ να ελκύει τους ανθρώπους.

Και παρόλο που όλες οι κινηματογραφικές αίθουσες της πόλης έκλεισαν, η Λέσχη πραγματοποιεί με πολλές δυσκολίες τις προβολές της στο χώρο του Δημοτικού Θεάτρου.

Πέρυσι οργάνωσε με τη συμμετοχή του Δήμου Λεβαδεών την Στ' Πανελλαδική Συνάντηση Κινηματογραφικών Λεσχών.

Η Λέσχη διοικείται από πενταμελές συμβούλιο. Συγκεντρώνει στις προβολές της κατά μέσο όρο 100 άτομα.

Η Κινηματογραφική Λέσχη Λιβαδειάς δεν έχει την οικονομική εκείνη αυτοτέλεια που θα της επιτρέψει να κάνει μια μεγαλύτερη παρέμβαση μέσα από εκδόσεις, σεμινάρια, δημιουργία εργαστηρίων κ.λ.π. Μέχρι να πραγματοποιήσει αυτές τις φιλοδοξίες της, η Λέσχη θα συνεχίσει μια φορά την εβδομάδα να προβάλλει καλές ταινίες, που θα μαγεύουν τους λάτρες του κινηματογράφου.

ΕΛΛΕΙΨΗ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Με την τουριστική ανάπτυξη γίνεται αναγκαία η ανέγερση Μουσείου. Και ο χώρος που του ταιριάζει είναι από την πλατεία Αθανασίου Διάκου μέχρι το Μαντείο Τροφωνείου, που είναι η ομορφότερη περιοχή της πόλης.

Μπορεί να περιλαμβάνει υλικό από την αρχαιότητα, από την τουρκοκρατία και την επανάσταση του '21, από τα χρόνια ακμής κι αγώνων της Λιβαδειάς, καθώς και ποικίλο λαογραφικό υλικό.

ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΔΗΜΟΥ

Το 1939 έγινε η επωνυμία Φιλαρμονική Δήμου Λιβαδειάς.

Ο πρώτος αρχιμουσικός ήταν σύμφωνα με μαρτυρίες ο Νικόλαος Κυριαζής ή ο Ανδρέας Καζάζης πριν το 1925.

Η Φιλαρμονική λαμβάνει μέρος σε όλες τις Εθνικές εορτές και σε καλοκαιρινές και τοπικές συναυλίες για την ψυχαγωγία των δημοτών.

Ο κ. Νικόλαος Κυριαζής είχε θητεία ως το 1952. Αργότερα αρχιμουσικός ήταν ο κ. Μιχάλης Μπερατινός και ως το 1984 ο κ. Σπύρος Σταυρακάκης.

ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΕΙΑ

Πριν 50 περίπου χρόνια ξεκίνησε ένα πρόγραμμα αναδάσωσης της περιοχής μας. Το χειμώνα 1993-94 υπάρχει μελέτη για αναδάσωση 1.600 στρεμμάτων στην περιοχή από την «Κρύα» έως τον Αγιο Παντελεήμονα.

Στην πόλη μας συμμετέχουν πολλοί σύλλογοι με αγάπη προς τη φύση, όπως ο Ορειβατικός, ο Κυνηγετικός, το τοπικό τμήμα «Σώματος Ελληνίδων Οδηγών», το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων» κ.ά.

Δεν πρέπει να ξεχάσουμε τη συμβολή των μαθητών των σχολείων που με επισκέψεις, εκδρομές, δενδροφυτεύσεις προσπαθούν να βρεθούν όσο πιο κοντά μπορούν στη φύση.

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ

Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος αποτελεί έναν απ' τους σημαντικότερους στόχους της σημερινής τεχνολογίας.

Ο Δήμος Λεβαδέων προχώρησε στη μελέτη και την κατασκευή:

α) Των δικτύων αποχέτευσης για τη συλλογή των λυμάτων της πόλης Λιβαδειάς, στο οποίο σήμερα έχει συνδεθεί το μεγαλύτερο μέρος των οικοδομών της.

β) Των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων της πόλης.

γ) Του αγωγού εκβολής των επεξεργασμένων λυμάτων στην Ερκυνα. Οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων έχουν μελετηθεί και κατασκευασθεί σύμφωνα με τις σύγχρονες τεχνολογικές απαιτήσεις.

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Η πόλη μας είχε παράδοση στον αθλητισμό. Τα νεότερα χρόνια στη Λιβαδειά κάνει την εμφάνισή του με δύο σωματεία τον «Τροφώνιο» και την «Παλεβαδειακή» στο ποδόσφαιρο.

Αργότερα τα δύο σωματεία ενώθηκαν σε ένα και ιδρύθηκε ο Λεβαδειακός, ο οποίος εκπροσωπεί ολόκληρο το νομό Βοιωτίας στα Εθνικά Πρωταθλήματα.

Για μια τριετία ανέβηκε στο πιο ψηλό σκαλοπάτι δηλαδή στην Α' Εθνική Κατηγορία, και έγινε πλέον Π.Α.Ε. (Ποδοσφαιρική Ανώνυμη Εταιρία).

Επίσης παρουσιάζεται στην Αθλητική ζωή ένα άλλο σωματείο στον υγρό στίβο που ονομάστηκε Α.Κ.Ο.Λ. (Αθλητικός Κολυμβητικός Ομίλος Λιβαδειάς). Στη συνέχεια το σωματείο αυτό ιδρύει τμήμα στίβου, ποδοσφαίρου, μπάσκετ, ενόργανης γυμναστικής, τέννις.

Αργότερα κάνουν την εμφάνισή τους αρκετά σωματεία, Α.Χ.Ο.Λ. (Αθλητικός Χιονοδρομικός Ομίλος), Ορειβατικός - Χιονοδρομικός Σύλλογος, Αγωνιστική Λέσχη Αυτοκινήτου (Α.Λ.Φ.Α.Λ.) και άλλα.

Το μεγάλο όμως πρόβλημα όλων των σωματείων και κατά κανόνα όλων των αθλούμενων είναι η έλλειψη αθλητικών χώρων.

Μέχρι σήμερα οι μόνοι αθλητικοί πνεύμονες της πόλης είναι το Εθνικό Στάδιο, το ανοιχτό κολυμβητήριο, μερικά ανοιχτά γήπεδα μπάσκετ και τέννις.

Το πρόβλημα θα μειώσει κατά πολύ η λειτουργία του Κλειστού Γυμναστηρίου όπως και η κατασκευή Κλειστού Κολυμβητηρίου.

ΠΟΛΥΤΡΑΓΟΥΔΙΣΜΕΝΗ ΛΙΒΑΔΕΙΑ

Σε χρόνια σκλαβιάς και σε χρόνια ελεύθερα η ομορφιά, η αρχοντιά και η λεβεντιά της στάθηκαν αφορμή να πολυτραγουδηθεί από το λαό.

Ομορφη που 'σαι Λιβαδειά, που κείτεσαι στο ρέμα
'παν τα κορίτσια για νερό και φεύγουν λυπημένα ...
κι ένας διαβάτης ταπεινός, στην ποταμιά σου τώρα,
εσένα ήρθε και φίλησε μικρή μου όμορφη χώρα

Ομορφη που 'σαι Λιβαδειά μες στα νερά δοσμένη
χήνα της Ερκυνας παλιά νύμφη δροσολοσμένη.....
Κι αν έρθει μαντευτής στου Τροφωνίου τη βρύση,
για σένα όλο ρωτά, και πώς κοντά να ζήσει

Με τα πλατάνια τα ψηλά δροσιά κι ανάσα δίνεις,
και μες στις δυο σου τις πηγές Λήθης και Μνημοσύνης
ξεχνάει κανείς από τη μιά, όσα έχει αλλού περάσει,
και από την άλλη δίνεται ποτές μην σε ξεχάσει...

Ομορφη που 'σαι Λιβαδειά στη ρεματιά χωμένη
Αρχοντοπούλα από γενιά παλιά και πονεμένη....
τι κι αν τα δακτυλίδια σου, σου τά 'χουνε παρμένα.....
τα δάκτυλά σου έμειναν κοντυλογραμμένα....

Ομορφη που 'σαι Λιβαδειά, γλυκιά ασπρομαντηλούσα.....
Ασ' τις καινούργιες φορεσιές, ασ' τα καινούργια λούσα.....
της αρχοντιάς σου πρόπονε τ' αρχοντικά παλιά της.
οι παλαϊκές της ομορφιές στην ακροποταμιά της.

ΣΚΗΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΛΙΒΑΔΕΙΑ ΠΟΥ ΕΜΕΙΝΑΝ ΠΑΡΟΙΜΙΩΔΕΙΣ

(1) Ο επισκέπτης στη Λιβαδειά είχε πάντα μαζί του την ομπρέλα και το καπέλο του. Και αυτό γιατί στη Λιβαδειά ή φυσάει ή βρέχει ή και τα δύο μαζί. Από εκεί βγήκε και η εξής φράση. «Στη Λιβαδειά κρατείς ή το καπέλο σου ή την ομπρέλα σου».

(2) «Κύριο παραγόμενο προϊόν της Λιβαδειάς ήταν το κρασί. Ετσι λοιπόν οι κάτοικοί της, γυναίκες και άνδρες, κατανάλωναν πολύ κρασί, και αυτό είχε ως συνέπεια τις πολυπληθείς οικογένειες. Μετά το τρίτο παιδί στην οικογένεια όσα γεννιούνταν τά 'λεγαν κρασοπιάσματα».

(3) Μετά την αποθήκευση του κρασιού στα βαρέλια ζητούσαν απ' τον ιερέα της ενορίας τους να επισκεφθεί τα υπόγεια (κατώγια) για να ευλογήσει το κρασί. Η αμοιβή του ιερέα ήταν το κέρασμα απ' τα ευλογηθέντα βαρέλια και μεζές απ' τον κόκορα που έσφαζαν. Αυτό όμως έπαιρνε χρόνο με συνέπεια ο ιερέας να έχει ευλογήσει πριν μεθύσει τρία ως τέσσερα υπόγεια. Ετσι φτάναμε στο μήνα Δεκέμβριο χωρίς να έχουν ευλογηθεί ούτε τα μισά. Με συνέπεια όταν ο ιερέας πήγαινε να ευλογήσει και τα υπόλοιπα το κρασί να έχει σωθεί. Και για να ευχαριστήσουν τον ιερέα του έλεγαν.

«Σε ευχαριστούμε παπά, αλλά μας το ευλόγησε η γειτόνισσα».

(4) Υπήρχε μια οικογένεια στη Λιβαδειά με τέσσερα αδέρφια, τρεις γιούς και μια κόρη. Κύρια παραγωγή της οικογένειας ήταν το κρασί. Ετσι σύμφωνα με τη συμφωνία τους καθένας δικαιούνταν ημερησίως μια μπουκάλα 3 οκάδων. Επρεπε όμως τη νύχτα κάποιο απ' τα αδέρφια να κουμαντάρει τα ζά. Από φόβο ότι αυτός θα πιεί και κρασί απ' το βαρέλι τα άλλα τρία αδέρφια τον συνόδευαν στο υπόγειο.

Μαρτυρίες κατοίκων της Λιβαδειάς

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΛΙΒΑΔΕΙΑΣ

1. ΜΑΝΤΕΙΟ ΤΡΟΦΩΝΙΟΥ

Ο ΤΡΟΦΩΝΙΟΣ

Ο Βασιλιάς «Εργίνος» απόκτησε δύο γιούς τον «Τροφώνιο» και τον «Αγαμήδη». Τα δύο αδέλφια σαν μεγάλωσαν έγιναν περίφημοι αρχιτέκτονες κι' έφτιαξαν σπουδαία οικοδομήματα. Ένα τέτοιο είναι ο Ναός του Απόλλωνα στους Δελφούς.

Δεν είχαν όμως στη ζωή τους καλό τέλος.

Ο Βασιλιάς της Βοιωτίας «Υριεύς» που τους ήξερε πόσο σπουδαίοι είναι τους ανάθεσε να του χτίσουν ένα θησαυροφυλάκειο στη Λιβαδειά. Όταν το έφτιαξαν άφησαν μια μικρή είσοδο μυστική απ' όπου μπαινόβγαιναν κρυφά κι έκλεβαν τους θησαυρούς. Ο Βασιλιάς το κατάλαβε και παγίδευσε τον Αγαμήδη. Ο αδελφός του Τροφώνιος του έκοψε το κεφάλι για να μην αποκαλυφθεί και ο ίδιος. Έτσι άνοιξε η γη στο άλσος της Λιβαδειάς και κατάπιε τον Τροφώνιο. Λατρεύτηκε ως θεός και στο όνομά του γινόταν στη Λιβαδειά η γιορτή των «Τροφώνίων».

ΤΟ ΜΑΝΤΕΙΟ

Ανάμεσα στα σπουδαιότερα Μαντεία της αρχαιότητας ήταν και το Μαντείο του Τροφωνίου.

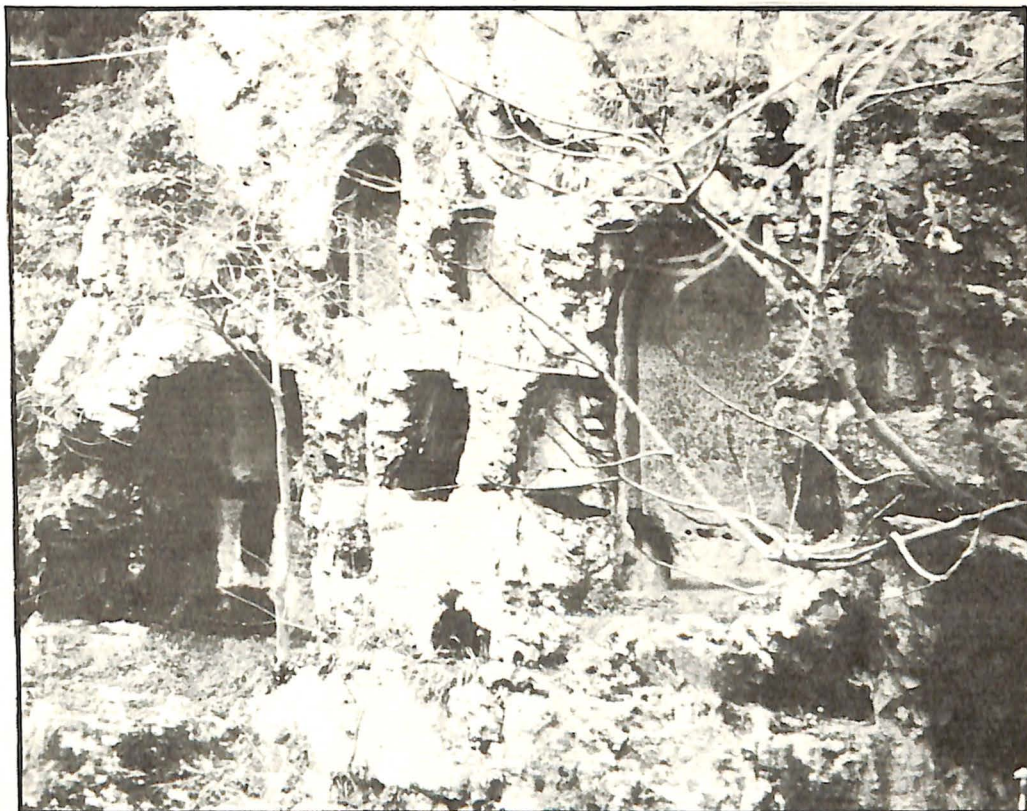
Κάποτε οι Βοιωτοί υπόφεραν από ανομβρία δύο χρόνων κι έστειλαν να ρωτήσουν το Μαντείο των Δελφών. Η Πυθία τους είπε τη θεραπεία του κακού να τη ζητήσουν στον Τροφώνιο της Λιβαδειάς. Κανένας όμως δεν ήξερε το Μαντείο. Ο «Σάων» απ' το Ακράϊφνιο ακολούθησε ένα σμήνος από μέλισσες που τον οδήγησαν σ' ένα σπήλαιο. Εκεί βρέθηκε το Μαντείο κι έμεινε ο Σάων ως ιερέας.

Δυστυχώς δε βρέθηκε απ' τους αρχαιολόγους τίποτα που να φανερώνει την ακριβή θέση του Μαντείου.

ΟΙ ΧΡΗΣΜΟΙ

Εκείνοι που ζητούσαν χρησμό, εκτελούσαν αρκετές τελετουργίες για να τον πάρουν. Νήστευαν, πρόσφεραν θυσίες στο Τροφώνιο και κατέβαιναν στο Αδυτο. Όταν έπαιρναν το μαντευόμενο οι ιερείς τους έλουζαν και τους άλειφαν με λάδι. Μετά έπιναν νερό από τις πηγές της

Λήθης και της Μνημοσύνης. Της Λήθης για να ξεχάσουν όσα είχαν στο νού τους και της Μνημοσύνης για να θυμηθούν όλα όσα θα έβλεπαν και θα άκουγαν στο Αδυτο.

Οταν οι ιερείς τους ανέβαζαν επάνω ήταν σε αναίσθητη κατάσταση. Συνέρχονταν με θεραπευτικές εργασίες μα έμεναν κατσούφηδες και δε γελούσαν ποτέ.

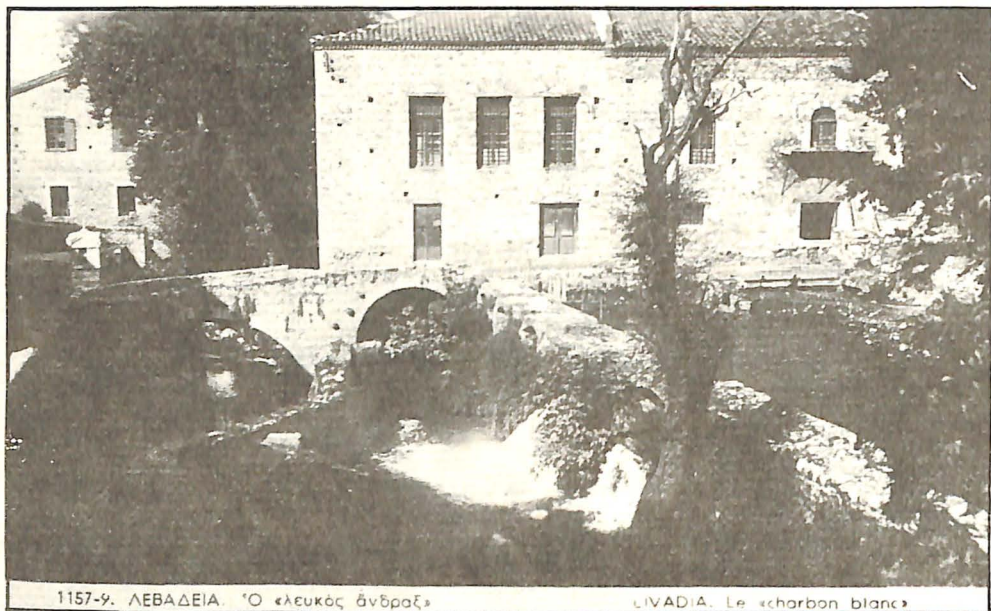
ΠΗΓΕΣ ΕΡΚΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΟΛΛΑ ΓΕΦΥΡΙΑ

Την εποχή της λειτουργίας του Μαντείου το θρυλικό ποτάμι της Ερκυνας εθεωρείτο ιερό και μυστηριώδες. Η μορφή του τοπίου στην αρχαιότητα ήταν αλλιώςτική απ' την σημερινή.

Τη συνθέτουν οι Ναοί, τ' αγάλματα, ο λόφος με το «Αλσος του Τροφωνίου», η πλούσια βλάστηση. Οι γεωλογικές μεταβολές με το πέρασμα του χρόνου άλλαξαν το θαυμάσιο τοπίο και δημιουργήθηκε το σημερινό με τη μαγευτική τοποθεσία «Κρύα» και τις πηγές της Ερκυνας, «Χλιά» αριστερά και «Κρύα» δεξιά.

Εξωτική και ρομαντική η θέα της πολυθόρυβης Ερκυνας με τα μεγάλα πλατάνια και τα γραφικά γεφυράκια από την εποχή της Τουρκοκρατίας. Τα περισσότερα, μαγεύουν κάθε ντόπιο ή αλλοδαπό επισκέπτη. Τα νερά της Ερκυνας χρησίμευαν ως κινητήρια δύναμη εργοστασίων, μηχανών, αλευρόμυλων.

Σήμερα σώζονται δύο νερόμυλοι και μια νεροτριβιά αλλά δεν λειτουργούν.

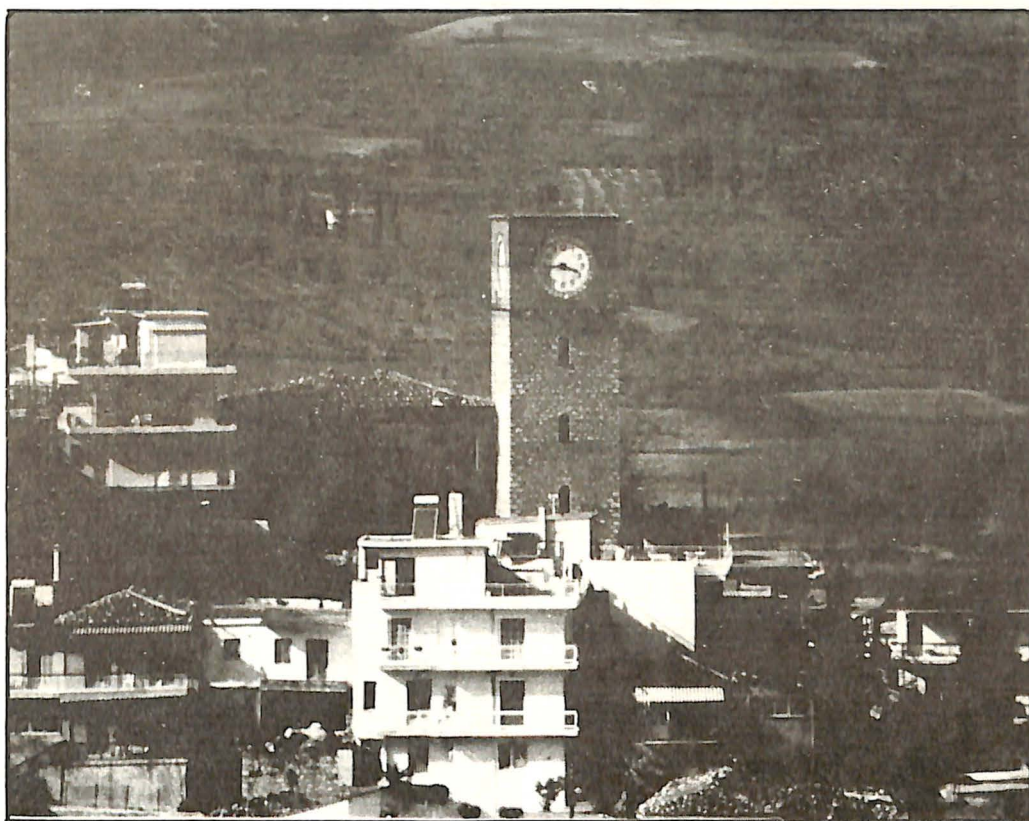

ΤΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Είναι κτισμένο πρόσφατα μέσα στο φαράγγι της Κρύας. Σ' αυτό γίνονται πολιτιστικές εκδηλώσεις. Η κατασκευή του είναι εναρμονισμένη τέλεια με το φυσικό περιβάλλον.

ΤΟ ΡΟΛΟΪ

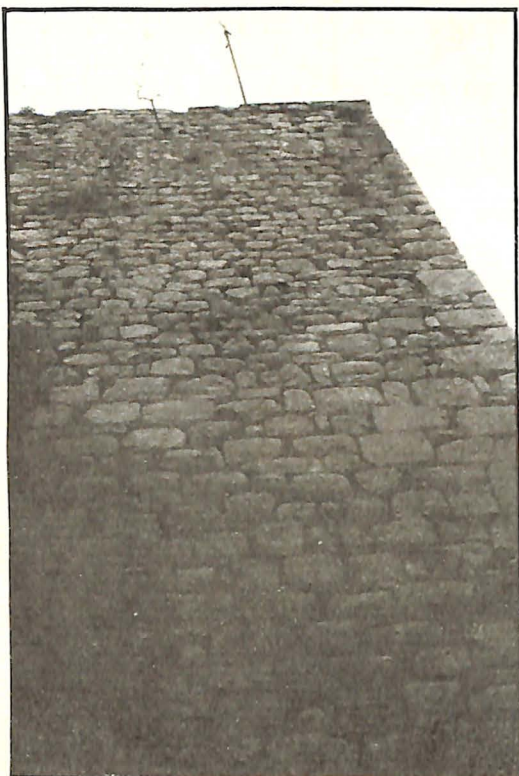
Το χάρισε στην πόλη μας ένας αρχαιολόγος Εγγλέζος Λόρδος, ο γνωστός Ελγιν, για να μην τον εμποδίσουν οι βοιωτοί Κοτζαμπάσηδες και Αγάδες στις ανασκαφές που έκανε στο 1803, για το Μαντείο Τροφωνίου.

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ

Το Κάστρο της Λιβαδειάς είναι κτισμένο πάνω σ' ένα λόφο που στην αρχαιότητα λεγόταν «ΑΛΣΟΣ ΤΟΥ ΤΡΟΦΩΝΙΟΥ». Το λένε Φράγκικο κάστρο. Χτίστηκε στα Βυζαντινά χρόνια στην εποχή του Ιουστινιανού.

Στην Φραγκοκρατία οι Καταλιανοί κατέλαβαν τη Λιβαδειά στις 15

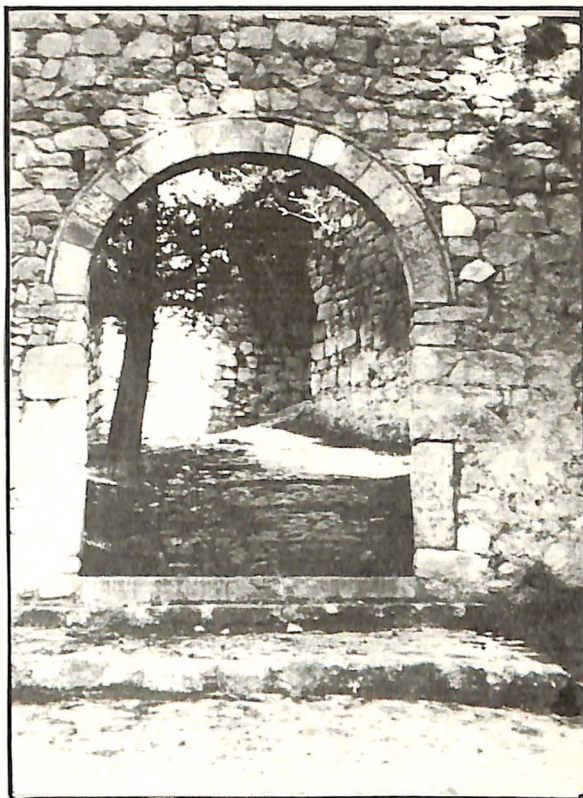
Μαρτίου το 1311. Τότε, μεγάλωσαν και επισκεύασαν το κάστρο. Γι' αυτό το λένε και φράγκικο. Είναι το μοναδικό κάστρο που σώζεται σε όλη την Βοιωτία. Το κάστρο έπαθε πολλές ζημιές στο σεισμό το 1894. Στο ψηλότερο σημείο του κάστρου βρίσκεται ένας μεγάλος πύργος που λέγεται «ΠΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ». Εκεί γίνονταν οι γιορτές και έδιναν όρκους οι πολεμιστές. Δίπλα ακριβώς βρισκόταν το εκκλησάκι της Αγίας Βαρβάρας. Εκεί μέσα κρυβόταν η Ιερή Κάρα του Αγίου Γεωργίου που λεγόταν «Κεράς η

Προστάτιδα». Πολλοί βασιλιάδες και άλλοι αρχηγοί προσπάθησαν να την πάρουν αλλά δεν τα κατάφεραν. Τελικά η Αγία Κάρα σώθηκε και την πήγαν το 1500 στην Αίγινα και από εκεί στην Ενετία. Την εποχή της τουρκοκρατίας το κάστρο έπαιξε πολύ σπουδαίο ρόλο. Το είχαν καταλάβει οι Τούρκοι και το είχαν σαν οχυρό σε περίπτωση πολέμου. Στην επανάσταση του 1821 ήταν από τους πρώτους στόχους των Ελλήνων. Στις 29 Μαρτίου 1821 στον απέναντι λόφο του Προφήτη Ηλία έφθασε ο Αθανάσιος Διάκος

με πολλούς αρματωμένους Έλληνες. Μια ομάδα με αρχηγούς τους Λιβαδείτες Τριαντάφυλλο Μπουγιουκλή και τον Ανδρέα Βέργο ανέβηκαν αθόρυβα από την πλευρά της Ερκυνας, που είναι γκρεμός. Δυστυχώς όμως δεν τα κατάφεραν την πρώτη φορά. Την επόμενη στις 11 Μαρτίου το 1824 κατάφεραν να καταλάβουν το κάστρο οι Έλληνες. Τον Ιούνιο μετά τη μάχη της Αλαμάνας ο Ομέρ - Βρυώνης προσπαθεί να καταλάβει το κάστρο. Μέσα σ' αυτό, βρίσκονταν περίπου 2.000 πολιορκημένοι Λιβαδείτες. Χωρίς νερό και τρόφιμα, μετά από 17 ημέρες πολιορκία αποφάσισαν να κάνουν έξοδο. Σκοτώθηκαν 60 αγωνιστές. Οι υπόλοιποι σώθηκαν στα γύρω βουνά. Υστερα από την ηρωική έξοδο των Λιβαδειτών το κάστρο έπεσε στα χέρια των Τούρκων.

Το κάστρο βρίσκεται στην κορυφή του λοφίσκου δίπλα στην Κρύα σε

ύψος 402 μέτρα. Ανεβαίνοντας 67 περίπου σκαλοπάτια, φθάνεις στη μικρή πορτούλα που οδηγεί στο εσωτερικό του κάστρου. Το κάστρο είναι γεμάτο από θάμνους, πεύκα και κυπαρίσσια. Στο ανώτερο σημείο βρίσκονται μεγάλοι πύργοι, με ψηλότερο τον Πύργο των Τιμών. Δίπλα υπάρχει η εκκλησία της Αγίας Σοφίας και στο υπόγειο σαν κατακόμβη το βυζαντινό εκκλησάκι της Αγίας Βαρβάρας. Λειτουργούσε, την εποχή της Τουρκοκρατίας ως κρυφό σχολειό, όπως λένε οι μαρτυρίες. Οι τοίχοι του είναι μισογκρεμισμένοι. Από ψηλά φαίνεται όλη η Λιβαδειά σαν να είναι ζωγραφιά. Στα βόρεια φαίνεται ο Παρνασσός και στα νότια ο Ελικώνας.

ΣΠΗΛΙΑ ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ ή ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

Κάποιος βασιλιάς είχε το βασίλειό του κοντά στο χωριό Άγιος Βλάσης δίπλα στη Χαιρώνεια. Εκεί ήταν η αρχαία πόλη «ΠΑΝΟΠΕΑ». Κάποτε απλώθηκε σ' όλο το βασίλειο η φοβερή αρρώστεια της λέπρας. Γρήγορα αρρώστησε ο βασιλιάς και κανένας δε μπορούσε να τον γιατρέψει. Τότε αποφάσισε να αυτοκτονήσει για να γλυτώσει από την αρρώστεια του. Διάλεξε λοιπόν σαν τόπο αυτοκτονίας την κορυφή του γκρεμού του κοκκινόβραχου. (Ετσι λέγανε το λόφο που βρίσκεται η Ζωοδόχος Πηγή). Ανεβαίνοντας την πλαγιά είδε τη σπηλιά και πήγε προς αυτή. Ίδρωμένος και διψασμένος, όπως ήταν από την ανηφόρα ή-

Δ-994. ΛΕΒΑΔΕΙΑ. *Από "Αγ. Μηνών προς 'Ιερουσαλήμ"

πιε νερό και πλύθηκε από τους σταλακτίτες της σπηλιάς. Αλλά τότε έγινε το θαύμα! Αμέσως θεραπεύθηκε! Εγινε καλά! Γεμάτος χαρά πήγε πίσω στο παλάτι του. Είπε στο λαό του την ιστορία του και έφτιαξε στη σπηλιά ένα πηγάδι για να μαζεύεται το νερό από τους σταλακτίτες. Όλος ο λαός του πλύθηκε με το νερό και έγινε καλά από τη φοβερή αρρώστεια.

Ξεκινώντας από τις πηγές της Κρύας κατά μήκος του ποταμού της Ερκυνας φθάνουμε στην πύλη που θα μας οδηγήσει στη Ζωοδόχο Πηγή. Μικρά σκαλοπάτια μας βοηθάνε να ανεβούμε ψηλά. Δεξιά και αριστερά υπάρχουν πολλά κυπαρίσσια, πεύκα και βάγιες. Αρχίζουμε να ανεβαίνουμε σιγά - σιγά τα σκαλιά. Είναι αρκετά. Μετρήσαμε περίπου 560 σκαλιά. Τα πιο πολλά είναι χαλασμένα. Εντύπωση μας έκαναν τα πολλά σκουπίδια που είναι πεταμένα στην πλαγιά. Σε λίγο ιδρωμένοι και κουρασμένοι φθάνουμε στη σκάλα του Αγίου Μηνά. Μια μικρή πόρτα μας οδηγεί στο εσωτερικό της εκκλησίας. Παλιές εικόνες αγίων και εντυπωσιακά καντήλια. Συνεχίζουμε την πορεία μας για το εκκλησάκι της Ζωοδόχου Πηγής. Μια απότομη σκάλα με χαλασμένα τα περισσότερα σκαλιά μας οδηγεί στο εκκλησάκι που είναι κτισμένο μέσα στη σπηλιά. Λέγεται μάλιστα ότι πριν κατασκευαστούν τα σκαλιά ανέβαιναν με αλυσίδες. Πριν τον πόλεμο του '40 ο Γεώργιος Γιοβάνος με δική του πρωτοβουλία άναβε καθημερινά τα καντήλια στην «Αγία Ιερουσαλήμ» έως τη δεκαετία του '80 οπότε πέθανε. Το θέαμα είναι εντυπωσιακό. Όλη η Λιβαδειά απλώνεται μπροστά μας. Στο βάθος φαίνεται το ποτάμι της Ερκυνας, η Κρύα και το ανοικτό Θέατρο. Αριστερά φαίνεται το κάστρο της πόλης. Είμαστε όλοι γοητευμένοι. Μάθαμε ότι το εκκλησάκι της Ζωοδόχου Πηγής εορτάζει κάθε χρόνο την πρώτη Παρασκευή μετά το Πάσχα.

ΠΑΣΧΑ ΣΤΗ ΛΙΒΑΔΕΙΑ

Απόκριες στην Αθήνα και Πάσχα στη Λιβαδειά έλεγαν οι παλιοί. Πραγματικά παντού στην Ελλάδα γιορτάζεται το Πάσχα σαν μια από τις λαμπρότερες θρησκευτικές μας γιορτές, μα ο εορτασμός του στη Λιβαδειά είναι αληθινά μεγαλοπρεπής. Το έθιμο κρατάει από τα χρόνια της Τουρκοκρατίας, έχει τη ρίζα του στη ζωή των κλεφτών που χάρισαν τη λευτεριά στην πατρίδα μας και μεταδίδεται από γενιά σε γενιά χωρίς ο χρόνος να μπορέσει να το σβήσει. Από τη Μεγάλη Πέμπτη ή Παρασκευή πλούσιοι και φτωχοί διαλέγουν, παζαρεύουν και αγοράζουν το αρνί τους. Και ο πιο άπορος θα βρεί τρόπο να πάρει μέρος με τη βοήθεια των γειτόνων του, στο λάκκο με τ' αρνί του.

Το Μεγάλο Σάββατο το σφάζουν, το καλοαλατίζουν και το σουβλίζουν. Ετοιμάζουν και τακτοποιούν το λάκκο. Ο λάκκος γίνεται στον κήπο ή σε κάποια άπλα της γειτονιάς.

Μετά την Ανάσταση και πριν καλά - καλά ξημερώσει οι Λιβαδεύτες βρίσκονται στο πόδι για την ετοιμασία της φωτιάς. Συγκεντρώνουν δέματα από κλήματα και φτιάχνουν ένα μεγάλο σωρό. Οι γεροντότεροι και πιο επιδέξιοι δίνουν συμβουλές για το άναμμα της φωτιάς.

Χρειάζεται τέχνη και προσοχή. Ενας, κάνοντας το σταυρό του βάζει φωτιά στο σωρό με τη λαμπάδα της Ανάστασης. Οι φλόγες αγκαλιάζουν το σωρό και με ραντίσματα νερού και συχνό χτύπημα μ' ένα μακρύ ξύλο, η φωτιά κατακιάζει, τα κλήματα δε σταχτώνουν, αλλά γίνονται κάρβουνο και σε λίγο η θράκα είναι έτοιμη για να ψηθούν τα αρνιά. Είναι ένα θέαμα ασυνήθιστο. Η πόλη τυλίγεται σε σύννεφα καπνού. Οι φωτιές είναι έτοιμες και τα αρνιά τοποθετούνται στους λάκκους μαζί με το απαραίτητο κοκορέτσι και κοντοσουβλι. Δίπλα στο λάκκο αγόρια και κορίτσια πρόσχαρα ετοιμάζουν το τραπέζι με κόκκινα αυγά, μεζέδες και καλό κρασί. Το ψήσιμο των αρνιών προχωρεί με τραγούδια πασχαλινά και δοξαστικούς ύμνους. Το Χριστός Ανέστη αντηχεί απ' άκρη σ' άκρη. «Αναστάσεως ημέρα λαμπρηνθώμεν λαοί».

ΠΑΣΧΑ στην παλιά Λιβαδειά

Οι φιλόξενοι Λιβαδεύτες προσφέρουν μεζέδες από τα αρνιά και από το στρωμένο τραπέζι σ' όσους επισκέπτονται το λάκκο τους. Χαίρονται την πασχαλιά τους και γλεντούν με λαϊκά όργανα. Οι ξένοι που πέρασαν και περνούν από το πατροπαράδοτο Λιβαδεϊτικό Πάσχα ποτέ δεν ξεχνούν την Λιβαδεϊτική φιλοξενία. Ο Δήμος Λεβαδέων διοργανώνει κάθε χρόνο εορταστικές εκδηλώσεις που αρχίζουν απ' το πρωί ανήμερα το Πάσχα. Στις Πηγές της Κρύας γίνεται το παραδοσιακό ψήσιμο των αρνιών. Φαγητό, λαϊκό γλέντι και χορός προσφέρονται δωρεάν για τους επισκέπτες.

Το απόγευμα στην Κεντρική Πλατεία της Λιβαδειάς γίνονται εκδη-

λώσεις με Δημοτικά και Λαϊκά Συγκροτήματα . Η γιορτή τελειώνει το βράδυ με πυροτεχνήματα και βεγγαλικά.

Ενα παλιό δημοτικό λιβαδεϊτικό τραγούδι δείχνει ότι για οποιοδήποτε κακό συναντούσε μια οικογένεια πάλι δεν έπρεπε να στολισθεί και να γλεντοκοπά σ' αυτήν την μεγάλη γιορτή.

Βουνά μου, μη χιονίσετε, κάμποι μην παχνιστείτε
και σεις χελιδονάκια μου, να ζείτε μη λαλείτε
μον' πέστε της Ανδρούτσαινας της μικροπαντρεμένης
να μην αλλάξει τη Λαμπρή και φλουριά μη βάλει
και να μην πλέξει τα μαλλιά, στην εκκλησιά μην πάει
κι ο Ανδρούστος αποκλείσθηκε στο μέγα μοναστήρι!!!

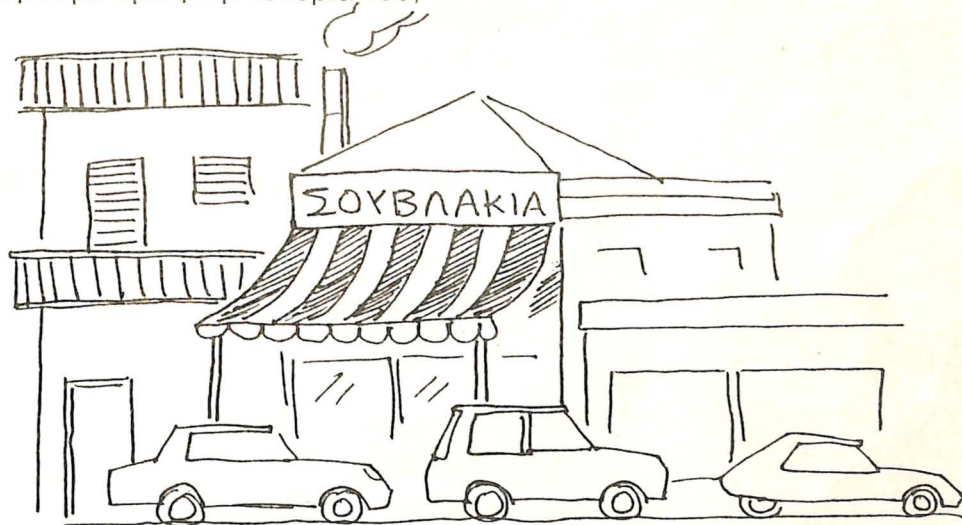
Ο αγνός αγωνιστής του 1821 Μακρυγιάννης γράφει: «Σηκωθήκαμεν όλη η φαμέλια και συγγενείς και πήγαμεν εις Λιβαδειά και μας υπερασπίστηκαν οι φιλόανθρωποι άρχοντες εκεί κάμποσον καιρό.....».

ΣΟΥΒΛΑΚΙ ΛΙΒΑΔΕΙΑΣ

Ποιος δεν δοκίμασε το νόστιμο και καλοφτιαγμένο σουβλάκι Λιβαδειάς;

Στις περισσότερες πόλεις της χώρας μας βλέπουμε μαγαζιά με ταμπέλες: «Σουβλάκι Λιβαδειάς».

Ξέρουμε όμως την ιστορία του;

Προσπαθήσαμε να τη μάθουμε από παλιούς ντόπιους Λιβαδείτες. Πριν από το 1950 άνοιξε στη Λιβαδειά ένα μικρό μαγαζάκι στη γωνία των

δρόμων Θεσσαλονίκης και Πεσόντων Μαχητών από τους κ. Χριστό-
δουλο Μπόμπα και κ. Σφήκα. Από το μαγαζάκι αυτό έβγαλαν έξω μια
μικρή ψησταριά και εκεί πρωτοψήθηκε το σουβλάκι.

Οι γυναίκες έπαιρναν το καλάμι και με το μαχαίρι έφτιαχναν μικρά
μυτερά ξυλάκια. Πάνω τους περνούσαν, μικρά κομματάκια πρόβειου
στην αρχή και αργότερα μοσχαρίσιου κρέατος, από δικά τους ζώα.
Ανάμεσα έβαζαν λίπος για νοστιμιά. Δεν άργησε να διαδοθεί παντού
αυτή η λιχουδιά. Ας μην ξεχνάμε ότι απ' αυτό το σημείο περνούσαν
όλα τα λεωφορεία της βόρειας και κεντρικής Ελλάδας με κατεύθυνση
την Αθήνα.

Οι Μαθητές που εργάστηκαν

Μαρία Ιωάννου

Μαρία Γερούλια

Χρυσούλα Κορογιάννου

Μίρκα Βέργου

Βασιλική Τεμπλαλέξη

Κατερίνα Νάκα

Μαρία Παγκάλου

Ναντίνα Σκούρτη

Πωλίνα Παπαχρήστου

Αφροδίτη Τριμπούκη

Μαρία Παναγώτα

Κατερίνα Καλτσά

Αθηνά Παύλου

Ξένια Μωραΐτη

Θανάσης Καλαντζής

Τριαντάφυλλος Γκικόπουλος

Θανάσης Αργύρης

Παναγιώτης Τσιμούρτος

Μενέλαος Παπαδήμας

Γιάννης Ντέμος

Παναγιώτα Μαρκέτη

Γιώργος Καραμανλής

Σεραφείμ Καραμανλής

Βασίλης Καλαμπαλίκης

Γιώργος Μπίκος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ομορφη που είναι η Λιβαδειά - Γιώργου Κουτσαβδή
2. Μεγάλη Εγκυκλοπαίδεια - Ελευθερουδάκη
3. Η χώρα της Λιβαδειάς - Τάκη Λάππα
4. Βοιωτία - Τάκη Λάππα
5. ΛΙΒΑΔΕΙΑ
Ιστορικοί Περίπατοι - Θύμιου Δάλκα
6. Κωπαΐδα
Οι καημοί του βάλτου - Βασίλη Μαράντου
7. Στατιστική Υπηρεσία Λιβαδειάς
8. Δασαρχείο Λιβαδειάς
9. Διεύθυνση της Δ.Ε.Υ.Α. Λιβαδειάς
10. Πρόεδρο Μορφωτικού Συλλόγου Λιβαδειάς κ. Γ. Κωσταγιάννη

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ πήραμε από τους:

1. Πέτρο Χουτζούμη
2. Γιάννη Καντά
3. Ηλία Καντά
4. Καλλιαντάση Ηλία από το ΡΑΔΙΟ 1
5. Μιχάλη Γούλα
6. Βασίλη Καλαντζή
7. Λεωνίδα Διαμαντή
8. Παπαδημητρόπουλο Παναγιώτη

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ από τους:

1. Κώστα Στεφάνου
2. Κωνσταντίνο Παπαδημητρόπουλο

ΣΚΙΤΣΑ από τον

1. Γιάννη Γερούλια

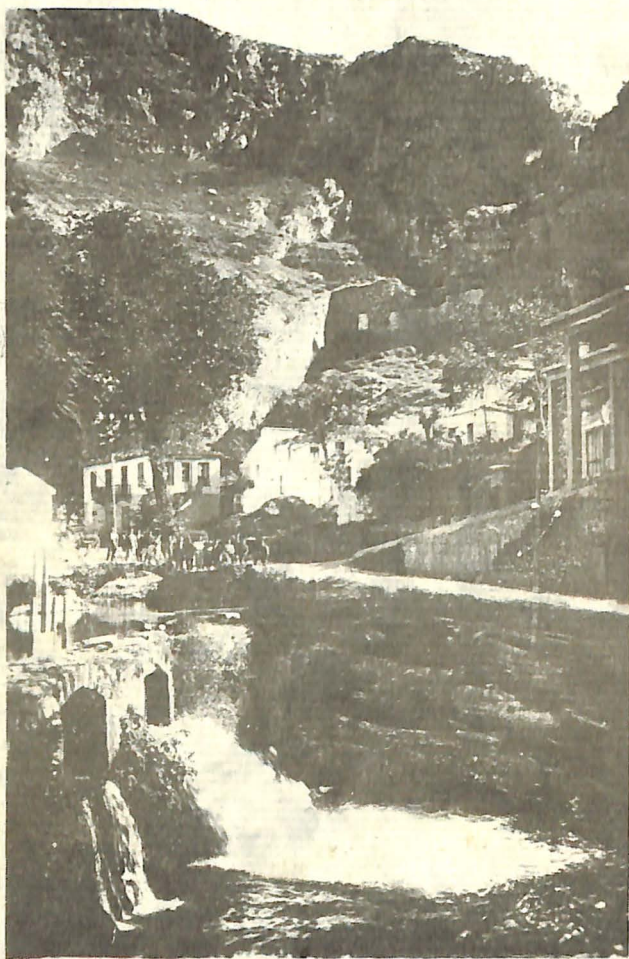
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	σελ.	2
Εισαγωγή	»	3
Η ΛΙΒΑΔΕΙΑ ΑΛΛΟΤΕ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΑ		
1. Μυθολογία	»	4
2. Αρχαία Χρόνια	»	6
3. Τουρκοκρατία	»	6
4. Ελεύθερα Χρόνια	»	8
Η Λιβαδειά σήμερα	»	10
Πληθυσμός	»	10
Συνοικίες	»	10
Πλατείες - Αγάλματα	»	12
Εκκλησίες	»	14
Δρόμοι	»	15
Η ζωή και η κίνηση στη Λιβαδειά	»	18
Υγεία - Ανέγερση Νοσοκομείου	»	18
Εργασίες κατοίκων	»	20
Βιομηχανία	»	20
Κωπαΐδα	»	21
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ		
α) Καλλιτεχνικές και Επιστημονικές μορφές	»	22
β) Παιδεία	»	24
γ) Τύπος	»	26
δ) Ραδιοφωνικοί Σταθμοί - Τηλεοπτικά Κανάλια	»	27
ε) Εκδηλώσεις - Σύλλογοι	»	27
στ) Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη	»	28
ζ) Δημοτικό Θέατρο	»	29
η) Κινηματογράφοι	»	29
θ) Κινηματογραφική Λέσχη	»	29
ι) Ελλειψη Μουσείου	»	30
κ) Φιλαρμονική Δήμου Λιβαδειάς	»	30
λ) Φυσιολατρεία	»	32
μ) Επεξεργασία Λυμάτων	»	33
ν) Αθλητισμός	»	33
ξ) Πολυτραγουδισμένη Λιβαδειά	»	34
ο) Σκηνές από τη Λιβαδειά που έμειναν παροιμιώδεις	»	35
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ		
Μαντείο Τροφωνίου	»	36
Οι Χρησμοί	»	36
Πηγές Κρύας και τα παλιά γεφύρια	»	37
Ανοιχτό Θέατρο	»	39
Το Ρολόι	»	39
Το Κάστρο	»	39
Σπηλιά Ζωοδόχου Πηγής ή Ιερουσαλήμ	»	42
Πάσχα στη Λιβαδειά	»	43
Σουβλάκι Λιβαδειάς	»	45

Ευχαριστούμε

όλους όσους βοήθησαν για να πραγματοποιηθεί και να εκδοθεί αυτή η εργασία μας.
Ιδιαίτερα τον Δήμαρχο της πόλης μας κ. Χρήστο Παλαιόγο, τον Προϊστάμενο της Κτηματικής Τράπεζας Λιβαδειάς κ. Μανώλη Καραμανλή, του Αδελφούς Ρούσσαρη και την καθηγήτρια κ. Σαλούστρα Ελένη.

Οι Μαθητές

1160-12. ΛΕΒΑΔΕΙΑ. Πρὸς Πηγὰς
LIVADIA. Vers les Sources